

ב"ה

תשורה



משמחת הנישואין

שול' החתן התמים אברהם יצחק שיחי'
עב"ג הכלה המהוללה מ' פרידא קרינדל תחי'
גלזמן

ט"ז מרחשון ה'תשפ"ז

ברוקלין נ.י.

ב"ה

פתח דבר

אנו מודים לה' על כל הטוב אשר גמלנו, ובחסדו הגדול זיכנו בנשואי צאצאינו החתן התמים **אברהם יצחק** שי' עם ב"ג הכלה המהוללה מ' **פרידא קרינדל** תחי'.

בשמחה ובטוב לבב הננו מודים למכירנו וידידינו שהגיעו מרחוק ומקרוב להשתתף בשמחתנו, ולברך את הזוג יחיו, ואותנו כולנו, בברכת מז"ט וחיים מאושרים בגשמיות וברוחניות.

יתן השי"ת לכם ולכל אנשי ביתכם יחיו, בתוך כלל אחב"י יחיו, הרבה שמחות וכט"ס, ואך טוב וחסד ירדוף אותנו כולנו תכה"י.

•

כנהוג בזמן האחרון, מיוסד על מנהג כ"ק אדמו"ר מוהריי"ץ נ"ע בעת חתונת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, מוציאים אנו לאור "תשורה" ובו כת"ק, אגרות, מענות ויחידויות, שזכו להם משפחות החתן והכלה.

שער **אגרות קודש** – כולל כמה מהאגרות קודש שזכו משפחות החתן והכלה לקבל מרבותינו נשיאנו - חלקם **בפירסום ראשון**.

שער **יחידויות** – כולל דברי קודש שזכו הסבא והסבתא של הכלה, הרב **יצחק מאיר** ומרת **חנה רבקה** שיחיו **גורארי'** לשמוע בעת שנכנסו לחדר קדשו של כ"ק אדמו"ר ל"יחידות" וכיו"ב. בתוכו גם צילום מיחידות, שהוגה ע"י כ"ק אדמו"ר בכתב ידו הק'.

שער **מענות** – כולל מענה לאבי החתן **בפירסום ראשון**, ומענות קודש מאת כ"ק אדמו"ר לסב הכלה הרב **יצחק מאיר** שי' **גורארי'**, וקצתם ממה שזכו לקבל אחדים מאנ"ש.

שער **מסמכים** – כולל צילומי גלויות-דואר שנכתבו ע"י סבא רבא של הכלה הרה"ת **אלחנן דב מאראזאוו** הי"ד לכמה מידידיו - **בפירסום ראשון**.

מתוך היחידויות והאגרות המתפרסמים בזה, אפשר לראות דוגמא מהדרכה אבהית מסורה לכל אחד מאנ"ש והתמימים, אשר על כל צעד ושעל בעבודת ה' ובענייניהם הפרטיים זכו להדרכות מפורטות והוראות בדרך בה ילכו. חלק מהדברים הנדפסים כבר ראו אור ע"ג במות שונות במשך השנים, והובאו כאן מצד חביבותא דמילתא.

וזאת למודעי: כו"כ מאגרות ויחידויות אלו באות על שאלות אישיות, ומן הסתם כ"א יוכל לקחת מהם הוראה לעבודת השם הפרטית שלו בחיי היום-יום.

תודתנו העמוקה נתונה לבני המשפחה שהואילו בטובם למסור את הדברים לדפוס, וזכות הרבים תלוי בהם.

•

ויהי רצון שאכן נזכה בקרוב ממש זעהן זיך מיט'ן רבי'ן דא למטה אין א גוף ולמטה מעשרה טפחים. ואזי נזכה ש"במהרה בימינו ובעגלא דידן יגאל צאן מרעיתו מגלות הרוחני וגלות הגשמי גם יחדיו, ויעמידנו בקרן אורה" (סוף ד"ה באתי לגני תשי"א), במהרה ובימינו, נאו.

בכבוד

משפחת מאראזאוו
ברוקלין, נ.י.

משפחת גלזמן
ריגא, לטבי'

יום ג' שהוכפל בו כי-טוב
ט"ז מרחשון ה'תשפ"ז
ברוקלין נ.י.

שער
אגרות
קודש
❧

תשורה משמחת הנישואין של אברהם יצחק ופרידא קרינדל שיחיו גלזמן

א

מכתבי כ"ק אדמו"ר להורי התתן ולהורי הכלה לרגל חתונתם

גלזמן - מארמולשטיין - ברוקלין

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.
בי"ה, יא' אייר תשי"ב
ברוקלין, נ.י.

האברך הווי"ח אי"א נוי"ב וכו'
מוה' מרדכי שי'
וב"ג תי'

שלום וברכה!

במענה על ההודעה מקביעות זמן חתונתם
ליום ג' סיון הבע"ל,

הנני בזה להביע ברכתי ברכת מזל טוב מזל
טוב ושתי' בשעה טובה ומוצלחת ויבנו בית
בישראל בנין עדי עד על יסודי התורה והמצוה
כפי שהם מוארים במאור שבתורה זוהי תורת
החסידות.

בברכת מזל טוב
מזל טוב

מאראזאוו - גוראריי - ברוקלין

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.
בי"ה, כ"א אדי"ש תשמ"ו
ברוקלין, נ.י.

האברך הווי"ח אי"א נוי"ב וכו'
מוה' יהושע שי'
וב"ג תי'

שלום וברכה!

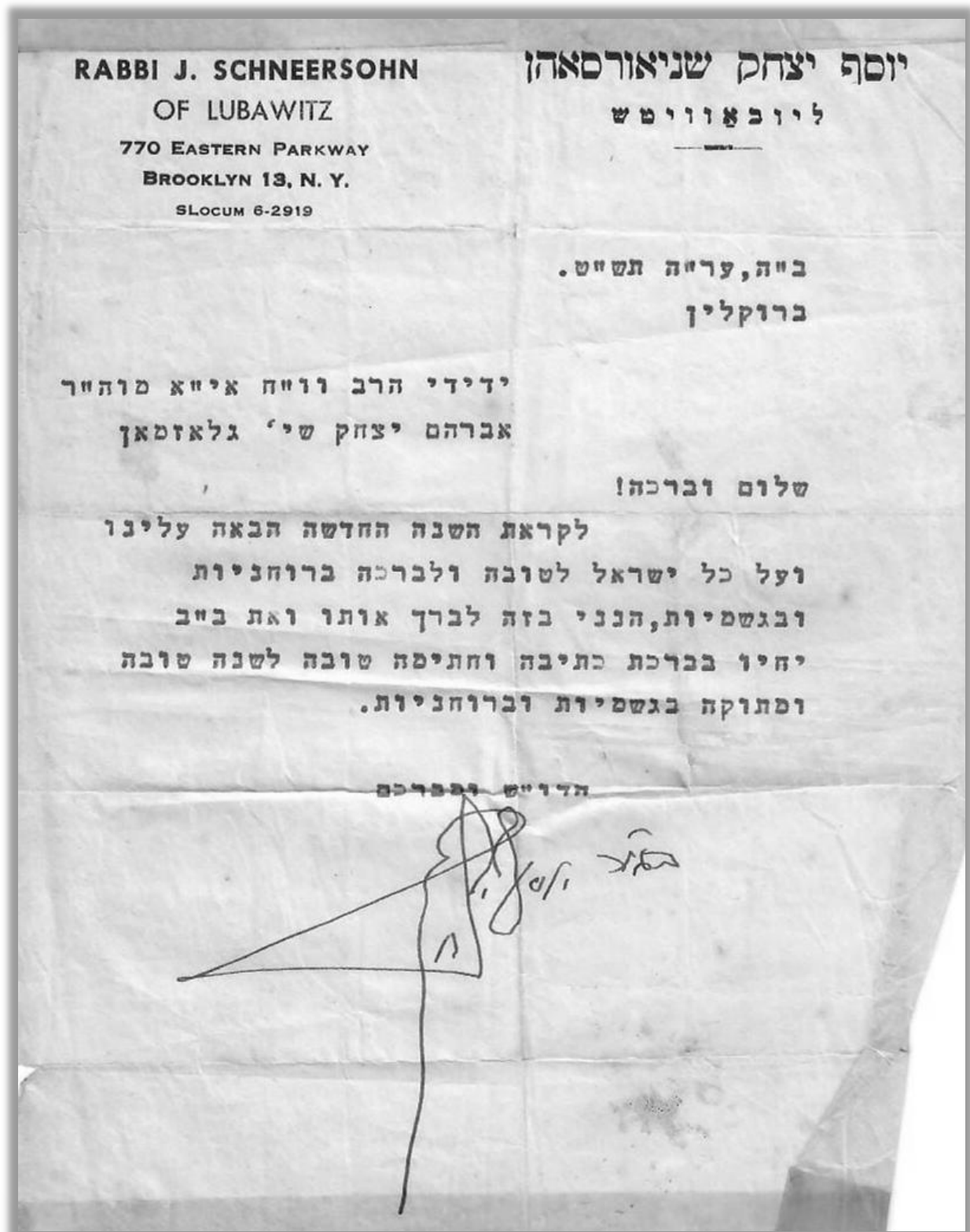
במענה על ההודעה מקביעות זמן חתונתם
ליום כ"ט אדי"ש הבע"ל,

הנני בזה להביע ברכתי ברכת מזל טוב מזל
טוב ושתי' בשעה טובה ומוצלחת ויבנו בית
בישראל בנין עדי עד על יסודי התורה והמצוה
כפי שהם מוארים במאור שבתורה זוהי תורת
החסידות.

בברכת מזל טוב
מזל טוב

ב

מכתב כ"ק אדמו"ר מהור"י צ"ע לסבא רבא של החתן ר' אברהם יצחק גלזמן ע"ה, לקראת ראש השנה תש"ט



הדו"ש ומברכם בגו"ר

ג

מכתב כ"ק אדמו"ר לסב החתן הרה"ח ר' שמואל דוב הכהן מארמולשטיין ע"ה בעת היותו תלמיד בישיבת תו"ת
במאנטרעאל - בפירסום ראשון

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

By the Grace of G-d
21st of Shevat, 5718
Brooklyn, N. Y.

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

Mr. Shmuel Dov Marmulsteyn
5265 Park Avenue
Montreal, Que., Canada

Blessing and Greeting:

I received your letter of February 6th, in which you write about your need for improved health, physically as well as spiritually, which generally, and especially among Jews, go hand in hand together. And, inasmuch as, with regard to spiritual health, man has the fullest freedom of action, it follows that the physical state is, to a considerable extent, also within man's power, since ~~an improvement in the health of the soul brings an improvement in the health of the body.~~

I trust that you follow the instructions of the expert doctor who is treating you, and I hope that you will soon have good news to report of considerable progress in both your spiritual as well as physical health.

No doubt you realize your great Zechus of being a student of the Yeshiva which was founded and conducted by my father-in-law of saintly memory, and if you will learn with devotion and diligence, observing the instructions and discipline of the Yeshiva, you will surely succeed, and the success itself will, in turn, increase your desire to do even better.

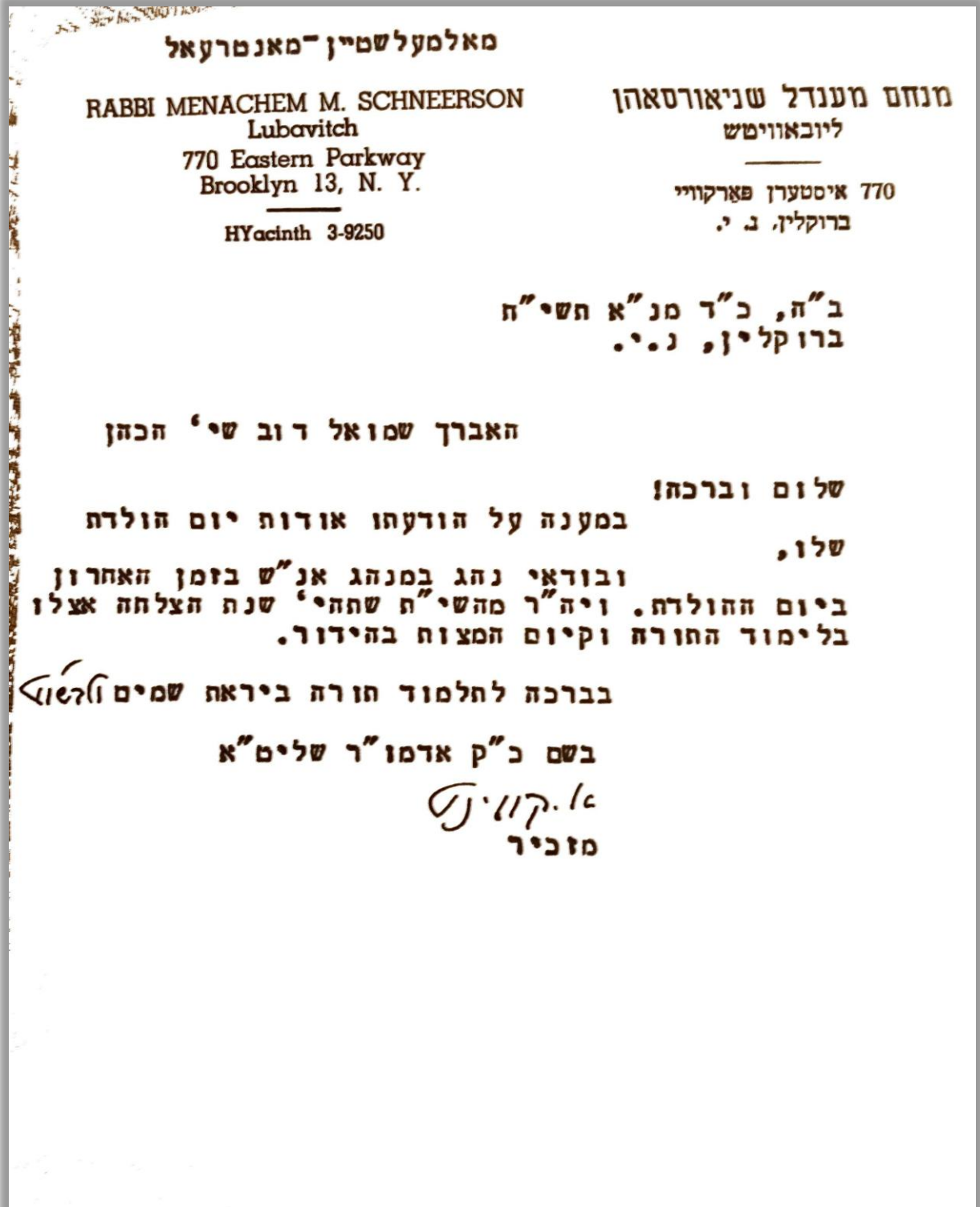
I hope you are observing the three daily Shiurim of Chumash, Tillim and Tanya.

With blessing,

By N. Minkels

ד

מכתב כ"ק אדמו"ר לסב החתן לרגל יום הולדתו - תשי"ח



בברכה לתלמוד תורה ביראת שמים ולבשו"ט

ה

מכתב כ"ק אדמו"ר לזקן החתן לרגל יום הולדתו - תש"כ

מארמולשטיין - מאנטרעאל

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ט"ו מנ"א חש"כ
ברוקלין

האברך שמואל דוב שי'

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אודות יום

הולדת שלו,

בודאי ינהג במנהג אנ"ש בזמן
האחרון ביום ההולדת. ויה"ר מהשי"ת שחיי
שנת הצלחה אצלו בלימוד התורה וקיום המצות
בהידור.

בברכה לתלמוד תורה ביראת שמים

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

א. י. ק. ו. ג.
מזכיר

בטח שומר הוא השלשה השיעורים השונים לכל
נפש בחומש תהלים וחניא בכל יום, וישמור עליהם
מכאן ולהבא ג"כ.
לאחר עונת הקעמפ - בטח יחזור לישיבה וילמוד
בהתמדה ושקידה.

ו

מכתב כ"ק אדמו"ר לזקני החתן לקראת חתונתם

מארמלשטיין - ברוקלין

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

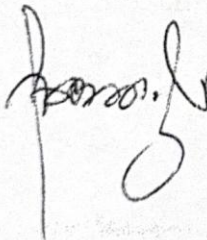
ב"ה, ו' כסלו חשכ"ד
ברוקלין

האברך חו"ח אי"א נ"נ וכו'
מוה' שמאל דוב שי'
וב"ג חי'

שלום וברכה!

במענה על החזרעה מקביעות זמן
חתונתם ליום א', ט' כסלו הבע"ל,

הנני בזה להביע ברכתי ברכה
מזל טוב מזל טוב ושתחי' בשעה טובה ומוצלחת
ויבנו בית בישראל בנין עדי עד על יסודי
החורה והמצוה כפי שהם מוֹאָרִים במאור שבחורה
זוהי תורת החסידות.

בברכה מזל טוב מזל טוב


ז

מכתב כ"ק אדמו"ר לסב החתן לקראת ראש השנה תשכ"ז

מרמלשטיין - ברוקלין

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

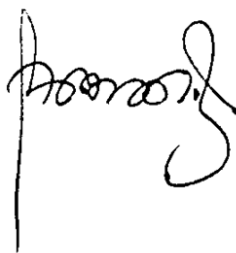
מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ח, ימי חסליחות ה'חשב"ו
ברוקלין, נ. י.

הו"ח אי"א נו"נ וכו'
מה' שמאל רוב שי'

שלום וברכה!

לקראת חשנה החדשה, הבאה עלינו ועל
כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע
ברכתי, לו ולכל אשר לו, ברכת כחיבה
וחתימה טובה לשנה טובה ומחוקה בגשמיים
וברוחניים.

בברכה


ח

מכתב כ"ק אדמו"ר לסב החתן לקראת ראש השנה תשכ"ח

סרמלשטיין - ברוקלין

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

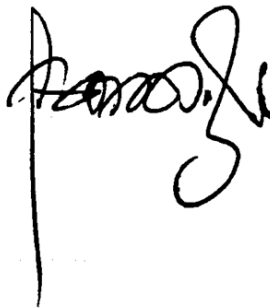
770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ.י.

ב"ח, ימי חסליחות, ה'חשכ"ז
ברוקלין, נ.י.

חח"ח אי"א נו"נ וכו' מוח' שמואל דוב שי' חכהן

שלום וברכה!

לקראת השנה החדשה, חבאה עלינו ועל
כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בוח לחביע
ברכתי, לו ולכל אשר לו, ברכת כחיבה
וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמים
וברוחניות.

 **בברכה**

ט

מכתב כ"ק אדמו"ר לדודו זקנו של החתן הרה"ח ר' צבי הירש ליפשי"ע - בפירסום ראשון

ליפשי"ע = כפר חב"ד

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקווי
ברוקלין נ. י.

ב"ה י"ח ניסן תשי"ד
ברוקלין

האברך צבי הירש שי"ע

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מבי' ניסן בו כותב אודות התעסקותו במידור רשימות לנסוע לכאן, ולפלא שאין מזכיר דבר על העיקר, היינו בתוספת התמדה בלימוד תורת הנגלה ותורת החסידות וקיום המצות בהידור, כי הרי זה כל האדם, ולא שאלת הנסיעה למקום פלוני או פלוני. ולעולם הרי הטפל חלוי בהעיקר. והשי"ח ינחהו בדרך האמת, היינו להפשי את האמת שהוא העיקר. והאריכות בזה אך למותר.

וליום הולדתו בשבוע הבע"ל, הנה יה"ר שתהיי' שנה טובה ומוצלחת במילוי משאלות לבבו הטובות באמת, מתאים לכוונת ורצון נשיאנו הק' וצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

בברכה חג כשר ושמח

מפני קדושת המועד לא בא כ"ק אדמו"ר שליט"א על החתום והנני חותם בשמו

א. ק. ו. י.
המזכיר

ב"ה י"ח ניסן תשי"ד
ברוקלין

האברך צבי הירש שי"ע

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מבי' ניסן בו כותב אודות התעסקותו במידור רשימות לנסוע לכאן, ולפלא שאין מזכיר דבר על העיקר, היינו בתוספת התמדה בלימוד תורת הנגלה ותורת החסידות וקיום המצות בהידור, כי הרי זה כל האדם, ולא שאלת הנסיעה למקום פלוני או פלוני. ולעולם הרי הטפל חלוי בהעיקר. והשי"ח ינחהו בדרך האמת, היינו להפשי את האמת שהוא העיקר. והאריכות בזה אך למותר.

וליום הולדתו בשבוע הבע"ל, הנה יה"ר שתהיי' שנה טובה ומוצלחת במילוי משאלות לבבו הטובות באמת, מתאים לכוונת ורצון נשיאנו הק' וצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

בברכה חג כשר ושמח

מפני קדושת המועד לא בא כ"ק אדמו"ר שליט"א על החתום והנני חותם בשמו

א. ק. ו. י.
המזכיר

,

מכתב כ"ק אדמו"ר לדודו זקנו של החתן הרה"ח ר' צבי הירש ליפשיץ ע"ה - בפירסום ראשון

ליפשיץ = כחב"ד
RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

האברך צבי הירש ש"י

ב"ה, י"ת מנ"א תשי"ז
ברוקלין

שלום וברכה!

במענה על מכתבו משילחי תמוז, בו כותב אודות
עבודתו בקדש בבי"ם למלאכה, והמגרעות אשר מוצא בזה,
ובטח רואה שיש סתירה במכתבו גופא, שכותב שה"י
זמן שהצליח, ואח"כ כותב שאינו מסוגל לעבודה כזו,

ויתיעץ עם אלו מאנ"ש היודעים פרק בחינוך.
וכיון שהוא נוגע בדבר, הרי לאחר שיעץ לפניו כל ספיקותיו
והסברות שלו, יעשה כפי הוראתם-הן בהנוגע לכללות הענין וכן
בהנוגע לפרטיו.

בטח שהוא ושאר המורים והמנהלים דבתי ספר חב"ד
עשו תבנית מתאימה לימי החופש בשביל תלמידי המוסדות, ויהי רצון
שגם זמן זה ינצלו להחזקה והוספה בחזרה ומצות.

בברכה לבשו"ט

בשם ג"ק אדמו"ר שליט"א
א. ק. י. י.
מזכ"ר

RECEIVED
VIA REGISTER
JUL 13 1967
BROOKLYN 13, N. Y.

יא

מכתב מכ"ק אדמו"ר מוהריי"צ נ"ע לסבא רבא של הכלה הרה"ח וכו' ר' שניאור זלמן גורארי' ע"ה לרגל הולדת זקן הכלה הרב יצחק מאיר גורארי' שיחי

RABBI I. SCHNEERSOHN
OF LUBAWITZ
770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN, N. Y.
SLocum 6-2919

יוסף יצחק שניאורסאהן
ליו באוויטש

ב"ה, כ"ב סבת, תש"א
ברוקלין

ידידי וו"ח אי"א הרב מוה"ר ש"י
שלום וברכה!

במענה על מכתבו המבשר מלידת
בנם למז"ט, שנני בזה לברכם בברכת מז"ט,
תתפא היולדות תחי' במהרה ויכניסוהו
לבריתו של אאע"ה ויגדלוהו לתורה חופה
ומעש"ט מתוך קביעות עתים לתורה והתעסקות
בדרכי החסידות ופרנסה בריוח בגשם וברוח.
ובדבר הליכת זוגתו תחי' לביתם
צלחה אין צריכים למהר בזה כלל וכל המרבה
לשהות בבית היולדות ולנוח הוא משובח
והשי"ת יהי בעזרה בגשמיות וברוחניות.

הדו"ש ומברכו ויחי


יב

מכתב מכ"ק אדמו"ר מוהריי"צ נ"ע לסבא רבא של הכלה לרגל פדיון הבן של זקן הכלה

RABBI I. SCHNEERSOHN
OF LUBAWITZ
770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN, N. Y.
SLOCUM 6-2919

יוסף יצחק שניאורסאהן
ליוכאווטש

ב"ה, כ"ט שבט, תש"א
ברוקלין

ידידי וו"ח אי"א הרב
מוהרש"ז שי"א.

שלום וברכה!

במענה על מכתבו אדון פדיון

בנח שי"למז"ט, הנני בזה לברכו בברכת

מז"ט, יגדלוהו לתורה חופה ומעשים

טובים מתוך התעסקות באהלה של תורה

ומתוך פרנסה בהרחבה.

הדו"ש ומברכו, 

יג

מכתב מכ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע לסבא רבא של הכלה בן מברכו על שמלאו חמש שנים להולדת סב הכלה, ועל זה שהתחיל ללמוד חומש

RABBI J. SCHNEERSOHN
OF LUBAWITZ
770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, N. Y.
SLOCUM 6-2919

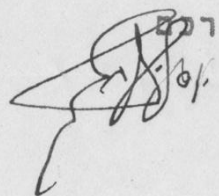
יוסף יצחק שניאורסאהן
ליו באוויטש

ב"ה, כ"א טבת, תש"ו
ברוקלין

ידידי וו"ח אי"א הרב מו"ה
שניאור זלמן שי

שלום וברכה!

במענה על מכתבו כי ת"ל בח"י
טבת העבר נתמלאו לבנם הילד יצחק מאיר
שיחמש שנים והתחיל ללמוד חומש, הנני
בזה לברכם בברכת מז"ט, יגדלוהו ואת
בתם תחילתורה חופה ומעש"ט מתוך בריאות
הנכונה ופרנסה טובה בהרחבה בגשמיות
וברוחניות.

הדו"ש ומברכה


יד

"כ"ק מו"ח אדמו"ר וכ"ק אביו אדמו"ר מוהרש"ב - מעוררים ר"ר על כל התלמידים"
מכתב מכ"ק אדמו"ר לסב הכלה מכ"ו אלול תשט"ז, כשהי' בן חמש עשרה, ולמד אז בישיבת תומכי תמימים
ליובאוויטש בברוקלין, ניו יארק

גורארי - ברוקלין

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה. כו' אלול תשט"ז
ברוקלין

האברך יצחק מאיר שי'

שלום וברכה!

במענה על מכתבו, בו כותב ע"ד העדר הצלחתו בלימוד.

הנה אין פלא בדבר, כיון שהוא מאמר רז"ל מפורש (מגילה ו'ב-)
לא יגעת ומצאת אל תאמין.

מזה מובן-שבידו הדבר תלוי בהנוגע להבא, שילמוד בהתמדה בשקידה
וביגיעה ואז יצליח. וכיון שזוכה ולומד בישיבת תומכי תמימים, אשר מייסדי'
ומנהלי'-הם כ"ק מו"ח אדמו"ר וכ"ק אביו אדמו"ר מוהרש"ב-מעוררים ר"ר על
כל התלמידים, הרי אם ילמוד ביגיעה האמורה יצליח ביותר וביותר.

בטח שומר שלשת השיעורים הידועים בחומש תהלים ותניא.

בברכה לתלמוד תורה ביראת שמים ובפנימיות,
ולכתיבה וחתימה טובה.

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

טו

"תלמיד תומכי תמימים – שמירת סדרי הישיבה – זהו הצינור והכלי לכל עניניו"

מכתב כ"ק אדמו"ר לסב הכלה, מח' אייר תשי"ז

גו"א – מאנטרעאל

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה.ח' אייר תשי"ז
ברוקלין

האכרן יצחק מאיר שי'

שלום וכרכה!

כמענה על מכתבו מיום חמישי באייר, ולפלא שהעיקר חסר בו.
סדר הלימודים שלו הן כנגלה והן כדא"ח, ובעיקרן-שמחת סדרי הישיבה בהנ"ל
ובשאר הענינים, והריאכרן בן ישיבה בכלל וחלמיד ישיבת תומכי תמימים כפרס -
זהו הצינור והכלי לכל עניניו, הן באופן דהעלאה ממטה למעלה והן באופן דהמשכה
למעלה למטה, וק"ל.

בסח מפריש לצדקה בכל יום חול קודם חפלת השחר, וכן שומר שלשת
השיעורים בחח"ת הידועים, ולומד איזה ענין בדא"ח קודם חפלת הבקר או עכ"פ
חוזר במחשבה על ענין שלמדו מלפנים, ומוכן שאין נוגע בזה כ"כ כמוה הזמן
דלימוד זה-אלא די צוגעטראגענקייט דערצו.

בברכה לבשו"ס בכל האמור, ואשר הסייעתא דשמיא
נחרכה ע"י שמשפיע על החברים שיחיו שגם הם
ינהגו כזה.

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
א.ק.וו.י.
מזכיר

* מכתבים טו - כב הם מתקופת לימוד סב הכלה בישיבת תומכי תמימים
במאנטרעאל קנדה בשנים תשי"ז - תשכ"א

טז

"אין לך דבר העומד בפני הרצון"

מכתב כ"ק אדמו"ר לסב הכלה, מ"ג חשוון תשי"ח

סב הכלה מספר שבאותה שעה שקד יותר בלימוד החסידות, וזה פעל חלישות בלימודו בתורת הנגלה, והנהלת הישיבה תבעה שיפור בהנהגתו בזה, ובהמשך לזה, שלח אליו כ"ק אדמו"ר את המכתב הזה

גו"א=מאנטרעאל

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מונח מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

בי"ה, י"ג' מ"ח תשי"ח
ברוקלין

האברך יצחק מאיר שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלה מכתבו מי"א מ"ח, ובוראי למותר
להאריך, אשר מכל החירוצים וההסברות לא יתוסף ביריעה התורה
וגם לא בלימוד התורה, ועד"ז-גם בשני חקנים דעבודה (תפלה)
וגמ"ח (כללות המצות), וכידוע הפסק, אשר גם באונס-כמאן דעביר
לא אמרינן. ויהי רצון שעכ"פ מכאן ולהבא יהי' הכל כדבעי.
וכי ון שצריך חקון רב על העבר, הרי להבא יהי' מחאים להוראת
חז"ל הובאה באגרת התשובה פרק ט': אם הי' רגיל וכו'. ואין לך
דבר העומד בפני הרצון.

בברכה לבשו"ט

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכ"ר

יז

"מה שפשוט – הוא שצריך להתמיד ולשקוד בלימודו"

מכתב כ"ק אדמו"ר לסב הכלה, מי"א אדר תשי"ח

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, י"א אדר תשי"ח
ברוקלין

האסרך יצחק מאיר שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו בו כותב ע"ד טבעו ושאנינו יודע איך
לשנותו, כי כלשוננו במכתבו, דבר זה מושרש בו כ"כ וכו'.

הנה ידועה הוראה תוה"ק לעולם ילמד אדם תורה שלא
לשמה שמתוך כו' בא לשמה אף שכמובן אין זה כלל וכלל ענין של
הידור. ולא עוד אלא שלא לשמה כמה דרגות בזה, ואפשר לצאת ידי
חובתו דמרו"ל הנ"ל בדרגא דקה מן הדקה.

ומה שפשוט-הוא שצריך פשוט להתמיד ולשקוד בלימודו.
וכן עדין בנוגע לקיום המצות. וכלשון רז"ל לעולם יעסוק אדם בתורה
ומצות שלא לשמה, ומצות ומעיקרים שבהם הי"ז עבודת החפלה, שמביאה
רפואה לכל עניני האדם כשעובד עבודתו צדק אחר צדק, וכמ"ש ויעט ויעט
אגרשנו. וכמובן גם בתניא באיזהו מקומן.

המורם מהאמור, שעליו ללמוד בהתמדה ושקידה, וכלשון
הידוע לימוד בשופי הן בנגלה והן בחסידות ולחד בקיום המצות.
ופשוט שכל זה אפשרי להעשות מבלי לנגוע בעניני בריאות הגוף (שגם
זה מפיחוי היצאה"ר לנגוע בבריאות, בכדי להחליש אח"כ העבודה).

בברכה לבשו"ט

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכ"ר

וכלשון רז"ל לעולם יעסוק אדם בתורה ומצות שלא לשמה כו',

...וכמ"ש לאמעט לאמעט אגרשנו

יח

"מה טוב שילמוד בע"פ מהתחלת פמ"א עד לתיבת המלך, וזה צריך להביא שמחה בלב כל האדם"
מכתב כ"ק אדמו"ר לסב הכלה, מח' תמוז תשי"ח

גו"א=מאנטרפאל

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ח' חמוז תשי"ח
ברוקלין

האברך יצחק מאיר שי

שלום וברכה!

בעתו קבלתי מכתבו, בו מבאר מצבו-כפי שנראה בעיניו-בפרטים. והנה במה שצודק בחכמיה-הוא בכחיתו בתחלת המכתב, אשר זהו בגדר תירוץ, והסברה, וע"ז שמע שאפילו אח"ל שנכונים הם לא יחוסף עי"ז בלימוד התורה וכו', ואין לך דבר העומד בפני הרצון.

ובמה שמפרט ענינים שגרמו לנמיכת רוח, הרי כבר מלתו אמורה בחניא בביאור המאמר בכ"י הקיעא מסטרא דא וחידוה הקיעא מסטרא דא, ומבאר שם איך שאין סתירה מזה לזה, והעיקר שידעת הנ"ל אין זה אלא אמצעי בכדי לבוא אל המטרה-לימוד התורה וקיום המצות. והדרך לזה היא, שזוהי דרך האמת ששואל אודותה, שיהיו חקוקים בסוחר זכרוננו דברי רבנו הזקן בחניא ריש פרק מ"א; והנה ה' נצב עליו וכו'. ומה טוב שילמוד בעלפה מהתחלת פרק זה עד לחיבת המלך (בעמוד ב'). וזה צריך להביא שמחה בלב כל האדם, וכמבואר המשל בחניא ממלך גדול המתאכסן ודר אחו עמו בביהו וחדיוט ושפל אנשים (חניא פרק לג'), ומובן גם כן שאכסניא ודירה זו-הרי זה גם נתינת כח להתנהג מתאים לרצון המלך. ורצונו, הרי מבואר בשו"ע לפרטי פרטים, ואפילו בעניני הרשות-הרי ישנו סימן שלם והוא בשו"ע או"ח סי' רל"א, מיוסד על הענין דבכל דרכיך דעהו.

ויהי רצון שלא יתבונן בהנהגת פלוני עמו וכו', כי אם ידע אשר עומד בקרן אורה, ישיבת חומכי חסידים תורה חסידים הנגלה והפנימית, ומובטח הוא שבאם ירצה באמת-יצליח בשלש הקוין דתורה עבודה וגמ"ח שעליהם העולם, כפשוטו והעולם קטן זה האדם, עומד.

בברכה לבשו"ט בכל האמור


יט

גם עליו נאמר לא יגעת ומצאת - אל תאמין, אבל גם הוא הובטח: יגעת - ומצאת
מכתב כ"ק אדמו"ר לסב הכלה מי"ג טבת תשי"ט, בו מברכו לרגל יום הולדתו בי"ח טבת

גדו אריי-מאנרעאל

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinch 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, י"ג טבת תשי"ט
ברוקלין

האברך יצחק מאיר שי

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אודות
יום הולדת שלו,

בודאי ינהג במנהג אנ"ש
בזמן האחרון ביום ההולדת. ויה"ר מהשי"ת
שתהי' שנת הצלחה אצלו בלימוד התורה
וקיום המצות בהידור.

בברכה לתלמוד תורה ביראת שמים
בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

א.ק.וו.נ
מזכיר

במענה לכתבו - גם עליו נאמר מאז ומקדם:
לא יגעת ומצאת-אל תאמין. ולמה מתפלל?
אבל מובן, אשר גם הוא הובטח: יגעת - ומצאת.

ב

"אל יתרשם מפתויי היצר אלה, כ"א יחזור על הענין במחשבתו איזה פעמים, ובמילא ישתקו טענות היצר"

ביום י"ח טבת תשי"ט כתב סב הכלה לרבי, וקיבל מענה על שאלותיו במכתב [ולא באגרת בפ"ע]:

כ"ק אדמו"ר שליט"א

היום יתמלאו לי בעזה"י י"ח שנה, והנני מבקש ברכת כ"ק אד"ש להצלחה בכל הפרטים ולבריאיות הגוף.

בהזדמנות זו הנני רוצה לפשוט כמה ספיקות שיש לי בכמה דברים שאמר כ"ק אד"ש אלי. ולכאורה הם כרוכים זה בזה.

א. איך מגיעים, ומה עושים, שיורגש שהו' נצב עליו וכו'.

ב. מהו השיעור שכ"ק אד"ש אמר לי שלא להתבונן במצבי.

ג. מהו ההתבוננות שקודם התפלה, ובתפלה עצמה, המוטלת עלי.

אני בעצמי הבנתי בדברי כ"ק אד"ש אלי, שאפסיק להתבונן לגמרי במצבי, מפני שזה יגרום עצבות או מרירות. אלא עלי לעבוד שיוחקק במוחי שהו' נצב עליו. ואז בדרך ממילא – אה' כדבעי למהו', ועוד יביא לידי שמחה. והדרך להגיע – שיוחקק במוחי שהו' נצב עליו וכו' – לפי השערתי עד עתה חשבתי שזהו ע"י שאחשוב קודם התפלה בהענינים המובאים שם בתניא פרק מ"א וכן בתפלה לחשוב בהפסוקים שיכולים להביא לידי יראה. ומזה יבוא שכל היום ישאר רושם שהו' נצב עליו. זהו מה שחשבתי. אבל כ"ז לא פעל עלי מאומה. מפני שהתבוננות אמיתי המביאה לידי יראה איני יודע מה היא. וממילא כיון שלא חשבתי אודות עצמי, ושהו' נצב עליו וכו' עדיין לא נחקק בתוכי, ממילא אינו טוב מב' הצדדים. כ"ק אד"ש צוה עלי שבכל פעם שאזכור שהנני עושה דבר שאינו כדבעי, אחזור על הדברים דהו' נצב עליו, וכו' אבל אם הייתי זוכר את זה וודאי הי' טוב, אבל לדאבוני, אינני זוכר את זה כל היום. וממילא אינני מעכב את עצמי מלעשות מה שאינו כדבעי.

לכן הנני מבקש את כ"ק אד"ש להסביר לי שלשה דברים הנ"ל, אם זה מה שכתבתי הוא נכון, הנני מבקש כ"ק אד"ש לאמר לי מה לעשות יותר בפרטיות. ואם טעיתי בפירוש דברי כ"ק אד"ש לאמר לי מה לעשות.

יצחק מאיר בן חוה

על כללות המכתב כתב כ"ק אדמו"ר:

בכהנ"ל – העיקר חסר: שתלמיד תו"ת צריך לשמור סדרי הישיבה, ללמוד בהתמדה ושקידה וכו'.

בצד שאלה א סימן כ"ק אדמו"ר חץ להמשך המכתב לתיבות בו כתב "לפי השערתי עד עתה חשבתי שזהו ע"י שאחשוב קודם התפלה בהענינים המובאים שם בתניא פרק מ"א וכן בתפלה לחשוב בהפסוקים שיכולים להביא לידי יראה", ומחק תיבת "חשבת" ואות ש מתיבת "שזהו", ומתח קו מתחת התיבות "זהו ע"י שאחשוב" **"בהענינים המובאים שם בתניא פרק מ"א וכן בתפלה לחשוב בהפסוקים שיכולים להביא לידי יראה"**.

בצד שאלה ב, כתב כ"ק אדמו"ר: **עד שיחדל לגרום עליו עצבות ומרה שחורה.**

בצד שאלה ג כתב כ"ק אדמו"ר: **מבואר בתניא, בקונטרס התפלה ובכ"מ.**

בהמשך המכתב באמצע השורות על המילים "אבל כ"ז לא פעל עלי מאומה" כתב כ"ק אדמו"ר: **"א"א שלא יפעול, ואם שלאח"כ לפעמים הלעו"ז חוזר – כבר מבואר זה בתניא, ובתו"א ד"ה היינו כחולמים ובכ"מ."**

בהמשך המכתב על התיבות "כ"ק אד"ש צוה עלי שבכל פעם שאזכור שהנני עושה דבר שאינו כדבעי, אחזור על הדברים דהו' נצב עליו, וכו' אבל אם הייתי זוכר את זה וודאי לא הי' טוב, אבל לדאבוני, אינני זוכר את זה כל היום", כתב כ"ק אדמו"ר: **ככל שיתרגל יותר בהתבוננות הנ"ל – יגדל חלק היום שיוזכר את זה.**

❧ תשורה משמחת הנישואין של אברהם יצחק ופרידא קרינדל שיחיו גלמן ❧

בהמשך למענות אלו, כתב סב הכלה מכתב לכ"ק אדמו"ר ובו כמה שאלות,
וע"ז קיבל אגרת מכ"ק אדמו"ר הבאה בזה:

גו"א=מאנססעאל

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ה' אייר תשי"ט
ברוקלין
שלום וברכה!
במענה למכתבו מיום השני,

(א) כשמדגיש אני (מושך קו-תחת) איזה תיבה בפתקא-השאלה ששואלים, אצלי, כוונתי, שתיבות המודגשות, זהו המענה שלי. ודלא כמו שכתב שלא יזיקו.

(ב) במה שציינתי, שהתבוננות קודם התפלה ובתפלה עצמה, שמבואר בתניא וכו', וכתוב שימצא שם כו"כ אופנים, = מובן שכמה מאופנים המובאים שם, כתוב בפירוש הסוג השיך לאופן זה-שאינו כלל מסוגו הוא, אברך הלומד בישיבה ונמצא בכותלי הישיבה וכו'. ומכל אותם האופנים שראה כתוב-בודאי שלא יהי' ספק אצלו אלא בהנוגע לשנים שלשה מהם, ואז יתייעץ עם המשפיע באיזה מהן לבחור.

(ג) לכתבו, שכשמחיל להתבונן באיזה ענין בדא"ח או בענין לימוד (ל) - נופלים לו כמה מחשבות מבלבלות.

ידועה העצה בזה ללמוד מתוך הספר (וגם בשעה שמתבונן ופעילים סגורות, יהי' הספר פתוח לפניו), שהאותיות אותיות המחשבה וממעים הבלבולים ולפעמים מבטלים אותם כליל.

(ד) במ"ש שהתבוננות בפרק תניא מא' מתחלתו עד לעמוד ב' תיבת המלך, הננו רחוק מזה, = אל יתרשם מפתויי היצא, כי אם יחזור על הענין במחשבתו איז פועמים, ובמילא יסתחקו מענות היצר.

בעת רצון אזכירו על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע להצטרך לו, ואשר בפגנון כ"ק מו"ח אדמו"ר, זאָלסט האָפען א געזונטען זומער און א גוטען חמיר, ולבשו"ט בכל אותם הענינים אודותם כותב.

בברכה

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
J'11.1c
מזכ"ה

(א) ...ודלא כמו שכתב שלא יזיקו.

(ג) לכתבו, שכשמחיל להתבונן באיזה ענין בדא"ח או בענין לימוד בכלל - נופלים לו כמה מחשבות ובלבולים...

(וגם בשעה שמתבונן בזהענינים סגורות...

(ד) ... אל יתרשם מפתויי היצא אלה, כי אם...

כא

"כשישנה ישות היא מהחמץ שבאדם ולא ח"ו מלימוד תורת דא"ח"

בו מברכו לרגל יום הולדתו, ומעוררו לישאר בתפקידו כא' מ"קני המנורה" בתורת החסידות, בישיבת תומכי תמימים מאנטרעאל

גורארי' - מאנטרעאל

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, י"ד טבח תש"כ
ברוקלין

האברך יצחק מאיר שי'

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אודות יום

הולדת שלו,

בודאי ינהג במנהג אנ"ש בזמן
האחרון ביום ההולדת. ויה"ר מהשי"ת שתהיי'
שנת הצלחה אצלו בלימוד התורה וקיום המצות
בהידור.

בברכה לתלמוד תורה ביראת שמים

ואתה אנוח הדעת
בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

ל. קווייט
מזכיר

מובן וגם פשוט, שעליו להמשיך "בקני'
המנורה", כי כשישנה ישות, היא מהחמץ שבאדם,
ולא ח"ו מלימוד תורה דא"ח.

בברכה לתלמוד תורה ביראת שמים ומתוך מנוחת הדעת

כב

"גם הם יקחו חלק בהשקו"ט ולא רק בתור שומעים"

מכתב כ"ק אדמו"ר לסב הכלה, מכ"א טבת תשכ"א

גו"א=פאנטרעאל

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, כא' טבת תשכ"א
ברוקלין

האברך יצחק מאיר שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מח"י טבת
עם המצורף אליו.

ומובן שנעמלה ידיעה אשר ביקרו אצל
רב ודברו בעניני תורה, ובטח תהי' זו רק התחלה
וימשיכו בזה ובהוספה, ועיקר ההוספה-שגם הם יקחו
חלק בהשקו"ט ולא רק בתור שומעים וק"ל, ואין לך
דבר העומד בפני הרצון.

בעת רצון יזכירוהו על הציון הקי' של
כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, מתאים
לתוכן כתבו.

בברכה לבשו"ט בכל האמור

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר
10/10

כג

"לפלא שהגיעה לכאן שמועה, אשר גדלה העזובה אצלו, ועד שפועל על הבריות"
מכתב כ"ק אדמו"ר לסב הכלה, בעת שליחותו לשיבת תומכי תמימים בלוד בשנת תשכ"ב

גו"א-לוד

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, יא' אד"ר תשכ"ב
ברוקלין

האברך יצחק מאיר שי'

שלום וברכה!

לפלא שהגיעה לכאן שמועה, אשר גדלה העזובה
אצלו בכו"כ ענינים, ועד שפועל על הבריות, ולא עוד אלא
שהפעולה ניכרת במבט ראשון גם להזולת, וסיבת הפליאה
הנ"ל מובנת ע"פ הידוע-דרישת רבותינו נשיאנו בנוגע
לסדר הנהגה, לשמירת הבריות וכו', ובפרט שרואים במוחש
כפתגם הרב המגיד, א לעכעל בגוף ~~הנ"ל~~ איז א גרויסע לאך
בנשמה, ולרוב פשיטות הענין* אין צורך לאריכות, ואחכה
למענה טוב ממנו בכל הנ"ל בדואר החוזר.

והרי נמצאים אנו בחדש-שנקודתו פורים, עניני
הגוף כמבואר בכ"מ, מיוסד על דברי הס"ז (או"ח סי' עת"ר
ס"ק ג') וק"ל

בברכה לבש ו"ט בהנ"ל וכן בנוגע
למילוי השליחות

*ראה הל' נזקי גו"נ - לאדה"ז - ס"ד.

כד

"נעם לי לקרות אשר מדריכה את בנות ישראל, ובודאי ההדרכה היא ברוח חב"ד"
מכתב שקבלה הסבתא של הכלה, מרת חנה רבקה גורארי' [אז אלטיין], מד' חשון תשכ"ג

אלטיין - בראנקס

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ד' מ"ח תשכ"ג
ברוקלין

חנה רבקה תחי'

ברכה ושלום!

מאשר הנני קבלת מכתבה מג' חשון,

ונעם לי לקרות בו, אשר מדריכה את בנות ישראל,
שכל אחת מהן = בלי הבדל חוג = נקראת בת שרה רבקה רחל ולאה.
ובודאי ההדרכה היא ברוח חבד"י, ז.א. בחיות ובמסירה ונתינה,
שאז הרי זה דברים היוצאים מן הלב ונכנסים ללב השומע
ופועלים פעולתם.

וגודל השכר על זה-הרי מבואר^ע בדברי רבנו
הזקן בספרו תורה אור, אשר על ידי פעולת הצדקה (גם צדקה
רוחנית בכלל, כמובן) נעשים מוחו ולבו זכים אלף פעמים ככה,
נוסף על דברי חכמנו במשנתם, כל המקיים נפש אחת מישראל
כאילו קיים עולם מלא,

ויהי רצון שתבשר טוב בענייני הפרטים וגם
בפעולות לטובת הזולת.

בברכה להצלחה

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

כה

מכתב כ"ק אדמו"ר לזקני הכלה לרגל חתונתם

גורארי' - ברוקלין

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, י"א אדר תשכ"ד
ברוקלין

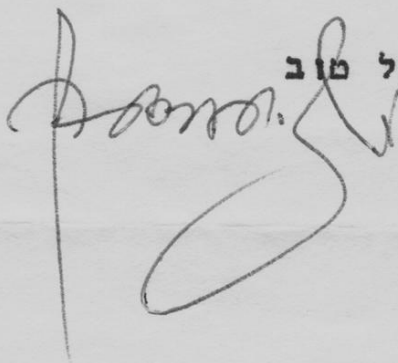
האברך הו"ח אי"א נו"נ וכו'
ח"ב יצחק מאיר שי'
וב"ג חי'

שלום וברכה!

במענה על ההודעה מקביעות זמן
חתונתם בשעה טובה ומוצלחת,

הנני בזה להביע ברכתי ברכת
מזל טוב מזל טוב ושחתי' בשעה טובה ומוצלחת
ויבנו בית בישראל בנין עדי עד על יסודי
החורה והמצוה כפי שהם מוארים במאור שבתורה
זוהי חורה החסידות.

בברכת מזל טוב
מזל טוב



כו

מאז שהתחיל סב הכלה לשמש כמושפיע בשיבת תומכי תמימים במאנטרעאל קנדה, הי' כותב בתדירות גבוהה דו"חות מהנעשה בשיבה, וממצב הבחורים בלימוד ובעבודת ה'. בש"פ חוקת בלק תשכ"ט דיבר כ"ק אדמו"ר אודות זה שהנהלות הישיבות אינם כותבים אליו על הבחורים החוזרים דפי גמרא ומאמרי דא"ח בע"פ. בהמשך לזה כתב אל כ"ק אדמו"ר, שהרי מנהגו לבשר לכ"ק אדמו"ר על מצב הבחורים בלימוד, ובתוך הדברים הי' תמיד גם הדגשה על ריבוי חזרת דא"ח בע"פ והצלחתם בזה, ושאל שכנראה כ"ק אדמו"ר אינו שבע רצון מזה, שהרי דיבר ש"אין כותבים אליו" וכו', ולכן שואל איך הוא יכול להשתפר בזה, ע"פ דברי כ"ק אדמו"ר בהתוועדות. בהמשך לזה, קיבל מכתב מכ"ק אדמו"ר מ"מחרת ימי הגאולה, יב - יג תמוז תשכ"ט" שבתחילתו הוסיף בכתי"ק: ותו"ת דמונטרעאל - היחידה המודיעה ולא לה נתכוונו. וד"ל.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

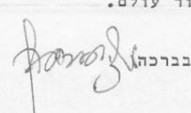
הרת"ח אי"א נז"נ עוסק בצ"צ כו
מו"ח יצחק מאיר שי

ב"ה, מחרת ימי הגאולה,
יב-יג תמוז, ה'תשכ"ט.
ברוקלין, נ. י.

שלום וברכה!

מכתבו מאז נחקבל (א) ציון יצחק - הציגה הוציאה ואלה הציגה (א) ציון יצחק -
ובבואנו מימי גאולה כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, אשר היא גם
גאולה כאו"א מאתנו, בתוככי כלל ישראל,

הנה - כל גאולה ענינה וחוכמה שבאה היא אחרי מאסר וגלות. עוד
יתרה מזה - באה מתוך מאסר וגלות וכלשון חז"ל בזה ובכיוצא בזה: מתוך
אפילה אורה. ואחז"ל כל מה דעביד רחמנא לטב עביד. ועוד בה שלישי' והיא
העולה על כולנה - שהחשך עצמו נהפך לאור ובסגנון חז"ל: גם זו לטובה.
ופירשו רבותינו נשיאינו אשר כך הוא סדר ההנהגה חסד דין רחמים,
ולזאת אחר ענין ומאורע של דין מחעוררת מדת הרחמים שהיא גדולה ממדת
החסד שבתחלה כנודע שהיא מדתו של יעקב נחלה בלי מצרים.
ויהי רצון אשר מתוך הרחבה בגשם וברוח גם יחד יתבונן כאו"א איך
אשר כל נברא מוגבל הוא ונשמתו, אשר היא חלק אלוהי ממעל ממש, נמצאת
במאסר גוף בשר ודם ובבחי' גלות בו וכו', אשר לכך ישנם כל מגמות וחפצו
להוציאה ולהעלותה מגלות זה - ע"י תשובה ומע"ט,
ולא ישמע ליצרו כלל ואדרבא ירגיז יצ"ט על יצ"ה ויכוף את יצרו
ועד אשר יגיע לעבודת הוי"ו ולאחבתו בכל לבבך בשני יצריך.
וכד אחפאי סט"א ואחפאי חשוכא לנהורא - מסמך גאולה לגאולה, גאולה
נפשו לגאולה הכלל,
שפקרים את הגאולה הכללית האמתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, אשר אז
לילה כיום יאיר והוי"ו יהי' לך לאור עולם.

בברכה


היא גם... ישראל: וכלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר במכתבו לחגיגת י"ב תמוז הראשונה
(נדפס בסה"מ הש"ח ע' 263): לא אותי בלבד גאל הקב"ה בי"ב תמוז, כי אם גם
את כל מחבבי תורתנו הק', שומרי מצוה, וגם את אשר בשם ישראל יכונה. מתוך
אפילה אורה: מדרש תהלים כב, ז. יל"ש עקב רמז התנב. יל"ש ירמי' רמז שיא.
ואחז"ל... עביד: ברכות ס, ב. טושו"ע או"ח סו"ס רל. לטב עביד... זו לטובה:
החילוק נה' בארובה במ"א (לקו"ש כרך ב' ע' 393 ואילך). שהחשך עצמו נהפך
לאור: ע"ד הצחות אולי אפ"ל שלכן ברשימות הצ"צ לתהלים (יהל אור) כז, א
בהביאו מרז"ל מתוך אפילה אורה - לא ציינו למדרש תהלים (שמעש נלקט ליל"ש)
וגם לא ליל"ש הקודמו (פ' עקב), כ"א לירמי' - דכולי חורבנא (ב"ב יד, ב)
ולכן נקרא שמו ירמי' (קה"ר בתחלתו) ויהי' ירמי' ירום י' (יל"ש ירמי' רמז
רנז) ולמעליותא. ובסגנון - לטובה: תענית כא, א. ופירשו רבותינו נשיאינו:
אדה"ז (ס' המצות להצ"צ קיד, ב), אדהאמ"צ (ס' מאה שערים יד, ב) ואדמו"ר
הצ"צ (ס' יח, ב. רשימותיו לתהלים ע' צז). - ויש להעיר ממדרש תהלים (סם).
בהמשך להנ"ל: מתוך צרה ורוחא ועת צרה היא ליעקב וממנה יושע. וידוע תורת
הבעש"ט ע"ז שהצרה עצמה נעשה צהר (ד"ה הוי כי גדול. ס' המאמרים אידיש).
רחמים. מדתו של יעקב: רחמים דא יעקב (ז"ח חוקת נ, ד). וראה ב"ר (פע"ח, ח)
רחמן שבאבות. יעקב. מצרים: שבת קיח, סע"א. חלק. מפש: תניא רפ"ב. ולהעיר
מהגהות הצ"צ (בס' קיצורים והערות (עב-עג)): ממעל ע"ק כו'. נמצאת... יצרו:
ראה תניא פל"א, פכ"ט. ירגיז יצ"ט: ברכות ה, רע"א. ולהעיר ממאמר אדה"ז
בזה (לקו"ד ח"ג ע' תקכד). בכל... יצריך: ברכות נד, א. נה' לקו"ת חוקת נח"ד.
בשני יצריך: תכלית השלימות בזה ראה ירוש' סוף ברכות: אברהם אבינו כו'.
וכד אחפאי... הכלל: תניא פל"ו. אגה"ק ס"ד. לילה כיום יאיר: תהלים קלט, יב.
והוי... עולם: ישעי' ס, יט. וראה יל"ש תצוה רמז שעח. תניא פל"ו. רשימות
הצ"צ לישעי' שם משל"ה מס' פסחים (מצה עשירה ד"ב. קנז, א) ועוד. ובשל"ה
סם: יתרון האור מתוך החושך כו' וענין עוה"ז עשיית התשובה מכח הגליות
כו' ואח"כ משיח כו' תכלית בראשית ברא ויאמר אלקים יהי אור.
נ.ב. ז"ע נחקבל מכתבו מס' א' תמוז.

כז

מכתב כ"ק אדמו"ר מד' תמוז תשי"ט - בפירסום ראשון

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליוכאוויטש

770 איסטערן פארקוויי

ברוקלין, נ.י.

האכער מלאכתו מלאכת שמים
שי

כ"ה, ד' חמוז חשי"ט
ברוקלין

שלום וברכה!

במענה למכתבו מכ' חמוז.

בעת רצון יזכ' דוהו על הציון הק' של כ"ק מו"ח
אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, לשידוך טוב בכל הפרטים.

ובשאלתו האם לעמוד כתוקף על דעתו שידורו דוקא
בכפר חב"ד = תלוי זה בטעם שהצד השני אינו רוצה כזה, כאם הם
סעמים יסודיים, או שהוא משום התנגדות לעניני חב"ד. וכודאי
כמה דרכים לברר הנ"ל-על ידי ידידים ומכירים,

והשי"ת המשיגה על כאו"א כהשגחה פרטית, ינחהו
בטוב לפניו בכל הפרטים.

בבקכה לבשו"ט

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

שער

יחד דיור



פיענוח

אודות מה שכתבתי {הכוונה, למה שכתב השואל במכתב} בענין חיצוניות וישות וגסות ישנם שני דרכים ענינים הא' צריכים לנצל תכונות הרעים בלתי רצויים, לצד הטוב: כיון שמציאות הוא וכו' הרי צריך להיות חסיד למדן, חריף ובקי וכו'. [ממילא בעבור זמן יתבטלו. כי אור דוחה חושך].

ובאופן ישר: לחזור בע"פ פרק מא, חצי העמוד הראשון, ולהיות לזכרון תמיד מה שכתוב שם, והנה הוי' נצב עליו ובוחן כליותיו ולבו. ו.....

אודות הלימוד שיהי' כדבעי ובשקידה צריך פשוט ללמוד יותר, ולחזור כמה פעמים, ועי"ז יתרבה העיון בזה. וצ"ח ש וגם יתרגל – עד שלאט לאט הרגל עושה כו'. ולהודיע – לפעמים כיון שע"י ריבוי העיון בענין א' נעשה כח העיון והתפיסה עיף – ואז צריכים להחליף את הענין בו לומד בענין אחר; ממסכת למסכת, או מהלימוד למיגרס ללימוד לעיונא. אלהיפך. וכיו"ב.

{בא' המכתבים שקיבל סב הכלה מכ"ק אדמו"ר, הנה בין הדברים כתב לו כ"ק אדמו"ר: "יוקל ע"י לימוד מבפנים ובדבור וכמאמר רז"ל למוציאיהם בפה". ובהמשך לזה באים דברי כ"ק אדמו"ר דלקמן}.

...מה שכתבתי {הכוונה למה שכתב כ"ק אדמו"ר} אודות למוציאיהם בפה, היינו פשוט כמ"ש בגמ' בעירובין לאמר בפה מה שלומד – ואין הכוונה לצעקה בקול גדול כ"א להשמיע לאזנך מה שאתה מוציא בפך.

אודות התקשרות – כשאפסיק {הכוונה להשואל} להתבונן במה שלא טוב (אז בתמידות וועגן זיך אלץ, ויתעסק בתומ"צ זה יועיל להתקשרות ג"כ.

שהנני {הכוונה להשואל} מרגיש שהנני מדבר יותר מהנצרך אחזור על הנ"ל, וזה יועיל לזה.

אודות סדר פרטי, הנה לבחור בשנותי אין יכולים לעשות סדר פרטי על כמה חדשים זמן מפני שמתחלף מזמן לזמן, ואין יכולים לעשות סדר על כמה שבועות..... אלא צריך להתייעץ עם המשפיע והמשגיחים בהשיבה בה לומד, והם ייעצו לי כפי ערכי המצב בזמן ההוא.

זהו אודות סדר בפרטי פרטיות, אבל בפרטיות הוא לשמור סדרי הישיבה. ובשעות הפנויות ללמוד במקום שלבו חפץ ובאם אין בסדרי הישיבה ללמוד הלכות הצריכות, הנה לכל לראש צריכים ללמוד בשעות הפנויות הלכות הצריכות, לידע את המעשה אשר יעשון, הלכות חג בחג, הלכות ברכות הנהנין, דיני הפסק בתפלה, הלכות תפילין וכו'.

נוסח הברכה: זאלסט האבען א געזונטען זומער, און נאכדעם א געזונטען ווינטער, און זאלסט האבען הצלחה אין לערנען, און דאוונען ווי מען באדארף, ולהצלחה בקיום המצוות בהידור.

ב

"כל 'איד' לא ישגיח באיזה מקום שהוא ובאיזה סביבה שהוא, וצריך לידע שלא ישנה את שמו"

דברי כ"ק אדמו"ר לסב הכלה בעת שנכנס ליחידות לקראת הבר-מצוה שלו בשנת תשי"ד, כפי שרשם בשעתו: בתחילה אמר לי כ"ק אדמו"ר שליט"א לאמור לפניו תחלת המאמר שאחזור בשעת הסעודת בר-מצוה, ואמרת עד "הפי' מה שהוא עושה". אחר כך צוה לאמור לפניו מעט מהפלפול והתחלתי ואמרתי עד "הצ"צ אומר בתשובות או"ח".

אחר כך אמר לי: אדמו"ר הזקן אמר "מען דארף לעבן מיט דער צייט". ואח"כ פי' כ"ק אד"ש את הדבר, ואמר שבכל שבוע צריך ללמוד הפרשה של השבוע, והפרשה של השבוע הזאת היא פ' שמות. אמר כ"ק אדמו"ר שבתחלת הפרשה יש אלה שמות בנ"י, ואיתא במדרש ע"ז שלא שינו את שמותם ואת לבושם. ראובן ושמעון נחתו ראובן ושמעון סלקו. וצ"ל מפני מה אמר המדרש דוקא ראובן ושמעון, ולא השמות האחרים? אלא יש בחסידות על זה, הפי' של ראובן הוא רא' בגדלות הקב"ה, ושמעון הוא פארשטיין אלקות. ולכן כל ישראל באיזה מקום שיהי' ובאיזה זמן שיהי' צריך להיות ראובן ושמעון. וגם שלא שינו את שמותם, היינו הגם שהיו במצרים לשון מיצר וגבול, אבל לא שינו את שמותם. ולכן כל "איד" לא ישגח באיזה מקום שהוא ובאיזה סביבה שהוא, וצריך לידע שלא ישנה את שמו. ולא יאמר מה נפקא-מינה אם אשנה את שמי אע"פ שאהי' ירא שמים. לכן גם אתה – אע"פ שאתה באמריקה, ולומד לימודי חול, לא תשגיח באיזה מקום אתה ובאיזה סביבה, תהי' ירא שמים וחסיד.

ג

"לדעת שאחר ההתעוררות להתחיל תיכף בהחלטה, ולא להחליט החלטות גדולים אלא מעט מעט אגרשנו"

דברי כ"ק אדמו"ר לסב הכלה, בעת שנכנס ליחידות בכ"א כסלו תשי"ז, כפי שרשם בשעתו: [על השאלה, מה יעשה שהרי רואה שמתעורר להיטיב מעשיו, אבל ההתעוררות נחלשת, וממילא כתוצאה מזה אינו משתנה בפועל. וע"ז בא מענה כ"ק אדמו"ר:]

...אודות ההתעוררות שאינה בר קיימא – כתוב בלקוטי תורה ריש פ' ויקרא דהעדר הובאת התעוררות מן הכח אל הפועל הוא ב' טעמים. הא' הוא שאין מביאין הדבר תיכף מהכח אל הפועל. והב' הוא שההתעוררות היא בדבר גדול, ובאמת קשה על המתעורר להביא את זה לפועל במצבו עתה. לכן עלי לדעת שאחר ההתעוררות להתחיל תיכף בהחלטה, והב' שלא להחליט החלטות גדולים אלא מעט מעט אגרשנו.

אודות יום ההולדת שלי – אנהג בהסדר של יום הולדת, והיות שהיום הולדת הוא בשבת, שאדאג לזה שיתנו לי על"י בו ביום. וצדקה אתן ביום ו' עש"ק לפני שחרית ולפני מנחה, איזה פרוטות.

וברכני: "זאלסט האבן אן הצלחה'דיקען יאר בלימוד הנגלה ובלימוד החסידות און בקיום המצוות בהידור".

אח"כ אמר: "וועסט דאך מסתמא זיין ביז נאך דיין פאטערס יום הולדת [יום הולדת של אביו ר' שניאור זלמן גורארי' ע"ה, בנר א' דחנוכה], זאלסט זען אז ער זאל דיר פארהערן און זען וואס עס האט זיך צוגעקומען אין מאנטרעאל, און דאס זאל אויך זיין בהצלחה".

ד

"זאל זיין דברים היוצאים מן הלב ממילא וועט זיין נכנסים אל לב השומעים"

דברי כ"ק אדמו"ר לסב הכלה בעת שנכנס לחדרו הק' בנר ה' דחנוכה תש"כ, לקחת המעות חנוכה (דולרים של מטבעות כסף), עבור תלמידי התמימים בישיבת תו"ת במאנטרעאל, כפי שרשם בשעתו [ביום א' פ' תז"מ כ"ז ניסן תש"כ]

"הרב גרינגלז שלח רשימה של חמישים נעמען (במילא הא לך). ומתי אתה נוסע? אמרתי אי"ה למחר. אמר "עס מאכט ניט אויס אויב דו וועסט נעמען אלץ. אמרתי: מסתמא, הרי עס איז דאך געלט. אמר: "זאלסט איבערגעבן ראשי פרקים אדער די גאנצע רייד, און זאלסט האבען א הצלחה'דיקען יאר". ונתן לי המעות (ואמר: "לייג אריין אין קעשענע. טאמער ניט וועט דער עולם מיינען... איך ווייסט ניט וואס).

תמסור להרב גרינגלז שאם יהי' עודף ישלח בחזרה.

"זאלסט האבען א הצלחה'דיקע יאר. און זאלסט היטען דעם געזונט. דו קוקט ניט אויס אזוי". אמרתי: הייט עתה אצל הדאקטער. ושאל: "נו?". ואמרתי, שאמר שהעיקר הוא נערוועאישקייט. ואמר: נו, איז דאך א ראי' אז בידו הדבר תלוי. אמרתי, אינני יודע מיט וואס? אמר, זאלסט זיין אוכל ושותה כבני אדם בעתו ובזמנו, און ניט טראגען דאגות אויפן קאפ.

אמר: זאלסט זיין א שליח אויף איבערצוגעבן.

אמר: עס זאל זיין דברים היוצאים מן הלב ממילא וועט זיין נכנסים אל לב השומעים.

שאלתי: אם זהו נתינת כח? אמר: זהו ציווי, וממילא יהי' כזה (או שאמר דארפסטו זעהען אז עס זאל זיין אזוי).

זאלסט האבען א הצלחה'דיקען יאר.

ה

"כיון שצריך לקשר עם יראת בו"ד, הרי בעוד חודש תכתוב לי איך היתה ההנהגה, ולא רק איך הי' ביום לפני הכתיבה, כ"א איך הי' במשך כל הזמן"

דברי כ"ק אדמו"ר לסב הכלה בעת שנכנס ליחידות לקראת יום ההולדת שלו בשנת תשכ"ד, כפי שרשמו בשעתו:

יש לך העתקה מהצעטיל שכתבת. כל מה שכתבת כאן קענסטו און מעגסטו (או דארפסטו) מאנען באיי זיך. אלא שכיון שצריך לקשר עם יראת בו"ד, הרי היום הוא ט"ז-י"ז טבת - בעוד חודש מהיום תכתוב לי איך היתה ההנהגה בענינים הנ"ל, ולא רק איך שזה הי' בהיום אחרון לפני הכתיבה, כ"א איך הי' במשך כל הזמן.

[בנוגע למה שכתב במכתב אודות שידוך (עם הסבתא של הכלה תחי')] ואודות הטרעפן זיך - פלא שאין מה לדבר [היינו, כאשר נפגשים לא מוצאים על מה לדבר] (האם אחותך מכירה?) אמרתי שלא כ"כ, שהרי לא באה לקראון הייטס לעתים תכופות. בכלל אבי לא נתוודע כ"כ אודותה. אמר: מה נוגע אליך מה שאביך אויסגעפונען. אמר שהיא זייער חסידישע טאכטער - א חסידישע מיידעל.

בכלל הרי היית לפני זמן בא"י הרי בטח היא תרצה לדעת איך זה שם, ובכלל הרי היא תלמידה בבית יעקב, ודוכט זיך שיש לה מסיבות שבת וכדומה, ובטח שחזן מהדברים שכתבתי [בהפ"נ] וארץ ישראל יש מברוקלין ובראנקס ג"כ מה לדבר. יכול להיות שהיתה מפחדת. הרי תשעה קבין שיחה יש בנשים, הרי עכ"פ רוב או עכ"פ חלק...

אודות יום הולדת שלך - הי' לך עלי' בשבת שעברה? אמרתי - כן. אמר שמחר אלמד שיעורי לימוד נוספים על הרגיל. וליתן צדקה קודם תפלת שחרית ומנחה יותר מהרגיל.

ויה"ר שיהי' אצלך שנת הצלחה בלימוד התורה ובעבודת התפלה ובקיום המצוות בהידור, ושיהי' אינגיכן א שידוך א חסידישער ו... שידוך.

...מען זאל הערען פרייליכע בשורות פון דיר איטשע מאיר (און גוטע).

...על פתקא הראשונה (ענינים רוחניים) אמר אם זה אמת ולא בא ממרה-שחורה, הרי צריך טאקע מאנען בא זיך וכו'.

ועל ענין הב' בנוגע לדיבור עם המשודכת, שזה זיכער בא ממרה-שחורה שלי.

ו

"תלמוד מאמרי חסידות המדברים בענין תשובה, ובעיקר בענין תשובה עילאה, שזה בשמחה, ולא תפעול קו ההפכי"

דברי כ"ק אדמו"ר לסב הכלה, בעת שנכנס ליחידות בה' אדר תשכ"ד לקראת חתונתו בי"א אדר:

אודות מ"ש בענין התעוררות תשובה - תלמוד חסידות ובעיקר מאמרי חסידות המדברים בענין תשובה, ובעיקר בענין תשובה עילאה. שזה בשמחה, ולא תפעול קו ההפכי, שהרי זה חודש אדר שמרבים בשמחה, ובאדר גופא הרי החתונה (שזה ענין של שמחה?).

ואודות החתונה - תתן בכל יום של ימות השבוע מכאן ולהבא עד אחר שבעת ימי המשתה (כמה פרוטות) קודם התפלה, ובערב שבת תתן לחם משנה, היינו עבור השבת, וכה תעשה פעמיים ביום, היינו בבוקר וקודם תפלת מנחה, ובעיקר בלי פירסום ובליטות.

והשי"ת יתן לכם רב טוב, שימלא השי"ת משאלות לבבכם לטובה אלץ וואס דו שרייבסט אין צעטיל, ושיהי' להשי"ת נחת מכם ושיהי' לכם נחת ממנו ית'...

מסתמא תהי' על האוהל קודם החתונה . . בטח תהי' החתונה פארנאכט. אמרתי - כן, אמר, א"כ מסתמא יהי' זמן שתהי' [על האוהל] באותו יום.

ובעיקר שתהי' בשמחה, שהרי זה חודש אדר שמרבים בשמחה, ובעיקר כשיש שמחה מיוחדת.

ז

" איך האב אזא מאדנע טבע אז אלעמאל וויל איך נאך. און איך האלט אז די טבע דארף מען ניט וועלן בייטן "

בא' הפעמים שנכנס סב הכלה ל"יחידות" בשנים הראשונות לעבודתו בתו"ת, שאל את כ"ק אדמו"ר להיות והוא מדווח אליו על כל הפרטים ופרטי-פרטים שהתלמידים שואלים אותו ומה שעונה וכו' - "האם הרבי שבע רצון מעבודתי?"

וענה: "יע איך בין צופרידן, אבער איך וויל נאך. [ואמר בשחוק קל:] איך האב אזא מאדנע טבע אז אלעמאל וויל איך נאך. און איך האלט אז די טבע דארף מען ניט וועלן בייטן".

ח

" יכול להיות שענין א' נוגע לכללות חייו או לחלק מימי חייו, אף שהוא פשוט, אבל בזה תלוי כל ימי חייו "

דברי כ"ק אדמו"ר להסבא והסבתא של הכלה בעת שנכנסו ליחידות בי"ט טבת תש"ל

תחילה נכנסתי לבד, ואמר:

בנוגע לסייע בעסק אביך שי' - הרי כיון שכמש"כ הרי אתה ואחיך עסוקים בענינים שא"א לצאת מזה, ואחותך ה"ה עוזרת במה שאפשר לה, הרי רואין שאחרת (אין תובעים?), והי"ת יעזור ככה.

[על השאלה האם להתעסק בהפצת המעיינות בנוסף לעבודתו בתו"ת, ענה]

בנוגע להתעסקות בהתעסקות אחרים לבד ענייני הישיבה - הרי לעשות רק בקו אחד מעולם לא ראינו, וצריכים לעשות גם בענינים אחרים, רק כמה - הרי א"א לקבוע חוקים, "קבועים במסמרות", וכל עתים משתנים מחודש לחודש ומיום ליום. רק צריכים לשער בעצמו עד כמה. וכיון ש"לא ניתנה תורה למלאכי השרת" רק לבנ"א, ובנ"א עלולים לטעות אמאל, הרי גם זה הי' בחשבון און עס מאכט ניט אויס.

בנוגע לעצה לעניני דרך ארץ של התלמידים להנהלה, הרי גם בזה אין כללים כנ"ל, לפעמים צריכים קירוב, ולאיך גיסא הרי כ' "זרוק מרה בתלמידים", ואין כלל מכתה לכתה ומפרט לפרט. וג"כ צריכים לשער בעצמו.

[על השאלה במכתב, דהיות שמורגלים בהתוועדות חסידים לעורר על הרגשים חסידיים, ולספר סיפורים מזקני החסידים מדורות שעברו, ובפועל רואים נחיצות לעורר בעניני הנהגה ביר"ש פשוטה, ומנהגי חב"ד, ושאל באיזה

אותיות להשתמש לעורר ע"ז, וענה כ"ק אדמו"ר:

בנוגע לענינים הפשוטים במצוות מעשיות ומנהגי אנ"ש שאתה כותב שקשה למצוא האותיות להסביר ההכרח לזה - הרי דובר כבר כו"כ פעמים מ"ש בגמ' קידושין לעולם יראה אדם עצמו שקול וכל העולם שקול וע"י מעשה אחת מכריע עצמו וכל העולם, או בענין "אביך במאי הוי זהיר טפי", וכן הענין שיכול להיות שענין פשוט א', הרי כיון שהזמן של העולם או האדם משתנה, הרי יכול להיות שענין א' נוגע לכללות חייו או לחלק מימי חייו, אף שהוא פשוט, אבל בזה תלוי כל (או חלק גדול מ) ימי חייו. ויכול להיות שבזמן זה ענין זה נוגע עד מאד, כמו "ערקתא דמוסאני" שבאמת זה מותר אבל בזמן גזירת השמד הדין הוא שגם זהו ע"ז ו"הרג ואל יעבור". וה"ז חילוק מן הקצה אל הקצה, רק שנוגע הזמן. ויכול להיות שבתקופה אחת ענין זה, אף שזה דבר פשוט, אבל בזמן זה נוגע ענינים הכי עיקריים.

בנוגע מש"כ בנוגע לאסיפה מכל הישיבות - הרי זה ענין נחוץ וטוב, אבל א"צ לעשות אסיפה מכולם לסדר מתי לעשות עוה"פ אסיפה, רק שצריכים להתדבר בזה ב' א' וג' הראויים לזה ויחליטו מי מי לקרות ומתי לשלוח לכולם הזמנות. יה"ר שיהי' בהצלחה.

בנוגע לזוג' תחי' . . שאל אם יש לה סיוע בבית, וא"כ צריכים להוסיף, והאם יכולים לסדר שמהעירי' ישלחו כמו בכאן - נ"י - ששולחים בחנם. אולי גם שם, והרי התורה חסה על ממונם של ישראל, אבל אם א"א - הרי כשם שהשי"ת נותן פרנסה על שארי הדברים, יתן גם ע"ז שזה ענין הנוגע לבריאות הגוף.

[לפני שנכנסה שאל אם היא יודעת שכתבתי אודותה נכנסה].

אמר לה שמסרתי עלי'. אמר "אייער עסק איז קינדער". והמשיך [חלק מהבא לקמן הוא ממה שנרשם בשעתו מיד אחרי היחידות, וחלק הוא ממה שרשום בזכרון]: הגויים נוצרו כדי לעזור ליהודים. אם תתן להם לעשות את התפקיד בשבילו נוצרו, אז תהי' לה מנוחה למלאות את התפקיד בשבילו נוצרה. לכן אם יש לה עוזרת פעם בשבוע - מעכשיו תקח אותה פעמיים בשבוע, אם יש לה עוזרת פעמיים בשבוע - מעכשיו תקח אותה שלוש פעמים בשבוע. טבע עקרת הבית הוא שהיא רוצה תמיד לעשות בעצמה, והעוזרת אינה עושה בטוב ואינה מנקה בכל הפינות כראוי כמו היא בעצמה, אבל הרי צריכים לשמור על בריאות הגוף. ושהיא לא תבדוק אחר' בפינות אם היא ניקתה מספיק טוב. כיון שהשי"ת נתן לכם "עסק עם ילדים" הרי זו הוכחה שמאמין בכך שיש כח ויכולת (להנהיגם?) בטוב. ורוצה ונותן כח ע"ז, רק שצריכים לעשות מה שביכולתנו. והרי א"א "צו דרוקען געלט", הרי מה כן יכולים לעשות? רק להשתמש בעוזרים כדי לשמור על בריאות הגוף.

שאלתי אודות איך לעזור לאבי שי' שיש לו קישויים גדולים בעסקיו, והתחלתי לפרט, אבל אח"כ אמרתי מה עלי להאריך, בטח כבר כתב אבי ע"ז לכ"ק אדמו"ר. כ"ק אדמו"ר צחק, ואמר: כן, הוא כבר כתב. ואז אמר הרי כנ"ל שאין אתה ואחיך ואחותך יכולים לעזור בזה, א"כ רק על השי"ת לעזור, וכאשר הוא יעזור זה יהי' אסאך בעסער.

ט

"התלמיד צריך לדעת שהוא צריך לקבל הכל מהנהלת הישיבה, ובאם לאו אינו שייך להישיבה!"

הסבא רבה של הכלה הרה"ג וכו' ר' מרדכי דוב אלטיין ע"ה זכה שכ"ק אדמו"ר הי' מקבל ממנו אתרוגים ולולבים כל שנה. הסדר הי' בכו"כ שנים, שהוא הי' מכניס את האתרוגים, וסב הכלה יבלחט"א הי' מכניס את הלולבים ושאר המינים, בערב חג הסוכות.

לקמן תוכן מקוצר ממה שדיבר כ"ק אדמו"ר לסב הכלה בערב חג הסוכות תשל"ו, כשנכנס להביא הלולבים וכו', כפי שרשם בזמנו:

קבלתי רשות לשאול משהו. ושאלתי:

(א) בקשר עם התל' השלוחים כו'. וענה כ"ק אד"ש כו'.

(ב) האם יכולים להיות "טאנקיסט" רק במבצע תורה? וענה כ"ק אד"ש:

"אודאי, וואס איז די שאלה, אבי מען טוט?"

(ג) שאלתי, היות ולאחרונה, הפסיק כ"ק אד"ש מלקבל התל' (והאברכים) על יחידות - בקשר עם יום הולדת שלהם, והנה, כשהיו נכנסים על יחידות, היו מכינים א"ע מקודם, וגם ידעו שצריכים ליתן דין וחשבון על הנהגתם, והי' זה מועיל הרבה. ושאלתי, אם אוכל להגיד להת' **שיכתבו** מזמן לזמן (כל שנה?) מכתב לכ"ק אד"ש, דו"ח פרטי

מהנהגתם, שהרי זה הי' מועיל הרבה ליר"ש.

וע"ז ענה כ"ק: (התוכן בלבד, כי הי' הדיבור בהתרגשות גדולה, והנני מציין רק הראשי פרקים, כפי שהבנתים, וכפי שנשאר בזכרוני)

"הרי ענין יחידות לתלמידים, זהו מה שתקנתי (כ"ק אד"ש). האם שמעת שהיו נכנסים תלמידים על יחידות (כ"ק)? אצל כ"ק אדמו"ר (וכ"ק אדמו"ר מו"ח?) ורק שאני תקנתי את זה, ולא נוצל כראוי. דברתי בזה כו"כ פעמים בעת ההתוועדות, ולא הועיל, ולכן הוכרתי להפסיק את הענין.

כי מה נעשה מזה – שכל דבר קטן, הכל שואלים אותי, תמורת זה מלשאל את הנהלת הישיבה. הן סדר הלימוד – שלא נותנים הנהלה להתלמיד ורק שואל אותי, וכע"ז כל דבר ודבר מברכות השחר עד קשעהמ"ט.

והנהלה אינם עושים שום דבר עם התלמידים.... יכול להיות שהנהלה לא ידעו יום שלם (כל היום?) מה נעשה עם תלמיד... לא נותנים סדר לימוד, והכל מטיילים עלי. וכו"כ פעמים קבלתי פתקאות עם שאלות כאלו, ששאלו את הנהלה והנהלה אמרה שישאל אותי (דברים כאלו שהיו צריכים לענות בעצמם).

(כשידיבר בנוגע סדר הלימוד, אמרתי שנותנים לכל תלמיד ששואל. ואמר כ"ק:

"א שיין פנים האט א ישיבה וואס דער ראש ישיבה או משפיע ווארט אז דער בחור זאל קומען לשאול סדר הלימוד, הרי צריכים להשפיע עליו שגם ירצה לשאול, ולהתעסק אתו וכו').

התלמיד צריך לדעת שהוא צריך לקבל הכל מהנהלת הישיבה, ובאם לאו אינו שייך להישיבה!

דוגמא לדבר: קבלתי ימים אלו מכתב מאחד מחברי הנהלה דישיבה אחת*, ובנוסח כזה, שהיות ובאים לכאן על חודש תשרי תלמידים מכל הישיבות והם מסתובבים, ואינם לומדים, לכן מציע שהמזכירות תתן פקודה שיסותרו ללמוד.

כשקראתי המכתב לא ידעתי מה לחשוב, נבהלתי ונשתוממתי, דבר שלא הי' כזה מעולם!

ה"ה מחברי הנהלה, שעליו האחריות של התלמידים, ורוצה לפטור א"ע מאחריות זו, ולהטיל על המזכירות שיסדרו את התלמידים ללימוד! גם, ממכתבו הי' משמע כאילו הוא צריך לגלות את זה למזכירות, והמזכירות לא יודעת מזה כלל!

האם הוא חושב שאינני רואה מה נעשה מאחורי החלונות שבחדרי שצריך להגיד לי את המציאות?

לדוגמא, מה חושב פב"פ או פב"פ (חברי הנהלה דישיבת תו"ת פלונית) כשנסעו התלמידים לחודש, מה הם חושבים? – הם חושבים שנסעו התלמידים לחודש וממילא הם נפטרים מהאחריות כל החודש, ועל המזכירות לסדרם. היתכן?

(בנוגע אותו שכ' מכתב הנ"ל, הרי זה איידעלקייט ממנו, שחושב אודות זה, כי אחרים לא חושבים בזה ולא כותבים).

חשבתי לדבר אודות דבר זה בהתוועדות אתמול [י"ג תשרי] אבל חשבתי למה צריך שבכל העולם ידעו מה נעשה כאן.

(כ"ק אד"ש דיבר בהתרגשות גדולה אודות מה שהתלמידים לא לומדים בחודש תשרי, ובעיקר אודות הנהלה דהישיבות מה אינם שמים לב לתקן המצב).

כשרציתי להצדיק את התלמידים, באמרי "והרי בימים אלו הם מסובבים במצוות", ומתעסקים בהפצת היהדות על ידי הטנקים כו'. אמר כ"ק:

(* בין כסה לעשור תשל"ו קיבל סב הכלה מכתב מא' המשפיעים, ובו כתב:

"טרם נסיעתי בחזרה בצום גדלי, מסרתי פתקא להמזכירות, להיות שנמצאים כאן בחדש תשרי תלמידים מארה"ק ת"ו, צרפת, מאנטרעאל והמה בלי סדר כו' און זיי ווערען צוריען כו'. ואולי כדאי שהמזכירות יתנו צו ופקודה להתל' שיסדרו א"ע ללמוד בימי עשי"ת ואח"כ – בסדר מסודר נגלה ודא"ח וכו'.

וע"ז קבלתי היום טלפון מהרב חמ"א חדקוב שי', במענה על הנ"ל, הנה הפתקא היתה אצל כ"ק אד"ש, וזהו אשר הואיל לרשום עלי:

אין תפקיד המזכירות כלל – לנהל ישיבות תו"ת, או להיות מ"מ הנהלתם.

והנה השליה מובנת, אבל החיוב על הנמצאים שם על אתר. . להודיע להתל' שיבואו ללמוד בסדר מסודר און ניט דרייען זיך און רייבען די צייט...".

"און דאס האט דען די הנהלה געפועל'ט? והרי זה רק מפני שאני מדבר אודות המבצעים, ולכן הם עושים בזה. וזה גופא האב איך נישט זיי געמיינט. איך שליס זיי ניט אויס, אבל מיינען מיין איך בעלעבאטישע יונגעלייט, ובנוגע לתלמידים הרי אמרתי כבר כו"כ פעמים, בכתב ובע"פ, שהם צריכים לשאול את ההנהלה. והנהלה צריכה לדעת להסביר לתלמיד אז זיין ענין איז ליגן אין לערנען".

ואח"כ חזר כ"ק לשאלתי, בנוגע שיכתבו התלמידים אליו דו"ח ואמר שזה יהי' באותו אופן – שהכל ישאלו אותו, וכל דבר קטן, והרי דברים כאלו צריכים לקבל מהנהלה, ולא לשאול אודות כל דבר קטן.

(ומלבישים את זה בענין של יר"ש, שבאם לא שואלים כל דבר, "מען גיט זיך ניט א ריר אן פרעגען בא מיר איז מען ניט א מקושר". היתכן?)

ושאלתי: הרי זה (מה שכותבים לכ"ק אד"ש) מועיל הרבה?

ענה כ"ק אד"ש: אודאי האלפט דאס, וכאשר אגיד שיאמרו ברכות השחר יועיל יותר ממה שנדפס בסידור! אבל האם זה סדר?

[ע"פ זכרון סב הכלה, פירט כאן כ"ק אדמו"ר עוד דברים פשוטים שבאם לא יגיד כ"ק אדמו"ר לא יעשו כן התלמידים].

דברים כאלו צריכים לקבל מהנהלת הישיבה.

(בתוך הדברים הי' ג"כ: "מילא התלמידים שלומדים כאן, שומעים התוועדות בכל שבת, ומקבלים התעוררות מזה (וג"כ לא נכון שיקבלו התעוררות רק מזה), אבל אלו שהם מרחוק מכאן, הרי אינם שומעים, ומה נותנים להם ההנהלה?)

,

בהמשך להנ"ל, מספר סב הכלה:

פעם נכנסתי בערב חג הסוכות עם לולבים הדסים וערבות לחדרו הקדוש, כמוכן שהבאתי הרבה לולבים (כדי שיוכל כ"ק אדמו"ר לבחור את הנראה לפניו) וכן שקית עם הדסים וערבות.

הרבי הי' עסוק אז בקריאת מכתבים, וכשראה אותי אמר לי לשים את הלולבים על ידות א' מהכסאות שהיו בחדרו הק', ושכולם יהיו נוטים לצד אחד.

לאחר שגמרתי לשים שם את הלולבים, עמדתי עד שפנה אלי, ושאלתי, איפה לשים את השקית עם שאר המינים, והראה לי על מקום פנוי בצד המערבי של חדרו הק', היינו שאשימם שם.

והנה במקום שעליו הראה, לא הי' שום כסא או משהו כדי לשים את השקית עליו, והי' תמוה אצלי שאשים את השקית על הריצפה, והרי אז יצטרך הרבי לכופף את קומתו כדי להרימם.

ושאלתי, איפה אשימם על ה"פלאר" (הרצפה)?

אמר לי הרבי: "לא על ה"פלאר" או "פאל", כי אם על העצים" (שהרי הרצפה בחדרו הקדוש עשויה מעצים). היינו, שביאר לי שהרצפה בחדרו הקדוש אינה רצפה כפשוטה כי אם "בחינת עצים", וד"ל.

בפעם אחרת כשנכנסתי בערב חג הסוכות, מכיון שאני הייתי מתעסק לבחור את הלולבים עבורו, שאלתי, מהו הטעם שהרבי מעוניין דוקא בלולבים שה"שפיץ" מכוסה עם "מאך" ("קארע")?

וענה לי: "ווייל דעמאלסט בין איך זיכער אז עס איז שלם מתחילת ברייתו".

שנה אחת, מכרו בשוק לולבי "אל-עריש" (היינו ממצרים) שהם יפים מאד, והיו מכוסים ב"מאך" וכו'. אבל באחדים מהם הי' איזה "זיג זאג" בראשי העלים, ולפעמים גם מתחת ה"מאך", והגם שאי"ז כמו "קנעפלאך" – שאין מנהג חב"ד להשתמש בלולבים כאלו, אבל חשבתי שמא גם זה נק' חשש של "קנעפלאך". ולכן שאלתי את כ"ק אדמו"ר, האם להמשיך לבחור בלולבים כאלו (שהרי אולי יתגלו מתחת ה"מאך" שיש בהם עקמימית זו). ובתוך הדברים, אמר לי הרבי: "מה זה נוגע עכשיו, ורק על שנה הבאה, נו!"

וראה זה פלא – שלשנה הבאה לא הביאו כלל לולבים כאלה לארה"ב.

שער

מענה



א

[לערך תשמ"ט]

מענה כ"ק אדמו"ר לאבי החתן הרה"ח ר' מרדכי שיח' גלזמן, על מה שכתב שמרגיש פחד וחוסר רצון להתעניין בשידוכים (מפי בעל המעשה, ובא כאן בפירסום ראשון):

על מה שכתב שהוא מרגיש פחד מזה סימן קו והוסיף:

!?

הרי"ז פס"ד בשו"ע וצ"ל מתוך שמחה

ב

"יעשה זה כדרישת מצב בריאותו ואין צורך למהר בתפילה"

בא' היחידות להן זכה סב הכלה, ציווה עליו כ"ק אדמו"ר עוה"פ לשמור על הבריאות שלו. ובהמשך לזה כתב אל כ"ק אדמו"ר את סדר יומו, ולאח"ז שאל:

א. אם בכדי מעט ההפסד בבריאות הגוף מסיבה שהאכילה היא בשעה מאוחרת כדאי למהר בתפילה, (ובכלל כשיש הגבלות בזמן "גייט שווער").

על שאלה זו הקיף כ"ק אדמו"ר מתוך מה שכתב לפני"ז את התיבות "קודם התפלה הנני אוכל מזונות" וכתב: **יעשה זה כדרישת מצב בריאותו ואין צורך**. ורשם חץ לפני התיבות שבמכתב "למהר בתפילה".

ב. האם בעבור מעט ההפסד בבריאות שנעשה מזה שהולכים לישון בשעה מאוחרת (אף שמשלימים לאח"כ) כדאי להפסיד התוועדות חסידים או תלמידים תמימים ביומא דפגרא בכלל, ובחודש תשרי בפרט שיש כו"כ אורחים שי' ומתוועדים כמעט בכל לילה ובפרט ביו"ט של סוכות.

ג. מה לעשות בליל ששי, היינו לבד זמן הלימוד, יש ג"כ אז כמה פעמים התוועדות בין התלמידים עצמם, ויש מזה תועלת גדולה.

בצד שאלות אלו כתב כ"ק אדמו"ר: **כיון שהעניינים נכונים הם והיות הגוף "בריא ושלם מדרכי השם הוא" – בודאי שאפשר לקיים שניהם יחד.**

ג

"לימוד בשופי עד לאופן של טבילה איבערן קאפ"

מענה כ"ק אדמו"ר לסב הכלה בעת שלמד בישיבת תומכי תמימים במאנטראעל (המכתב ששלח אל כ"ק אדמו"ר אינו תח"י):

בנוגע למצבו – בכלל העצה היעוצה לימוד בשופי נגלה וחסידות עד לאופן של טבילה (אותיות הביטול) איבערן קאפ, ועבודת התפלה ובפרטות הסדר – ע"פ הוראת המשפיע שי'.

ד

"ציווי כל רבותינו מתחיל מהבעש"ט ועד לכ"ק מו"ח אדמו"ר ע"ד שמירת בריאות הגוף"

מענה כ"ק אדמו"ר לסב הכלה בעת שלמד בישיבת תומכי תמימים במאנטראעל (המכתב ששלח אל כ"ק אדמו"ר אינו תח"י):

סימן לכל סעיף א' שבמכתב וכתב:

(1) אזכיר עה"צ.

ורק בידו ויכולת מלאה בידו – לעשות ולתקן בכ"ז. והפס"ד דהק' עוזרו.

סימן לכל סעיף ב' שבמכתב [כפי הנראה, שאלתו היתה האם ללמוד בסדר חסידות ע"ד דברים פרטיים הנוגעים לפרטי התבוננות שבהם מתעסק בעבודת ה'] וכתב:

(2) תלוי באם בסדר דלימוד אפ"ל בשני האופנים באם לפני התפלה וכיו"ב – באופן פרטי, וכמבואר בקונ' התפלה. ודין קדימה להפרט שנוגע יותר באותו מעמד ומצב.

סימן לכל סעיף ג' וכתב:

(3) כנ"ל (1)

על סעיף ד' כתב:

(4) א"כ יסיח דעתו מכ"ז למשך זמן וילמוד בהתמדה ובחיות וכנ"ל הק' עוזרו

ואח"כ כתב:

(5) אזכיר עה"צ. ובודאי יקיים ובפועל ציווי כל רבותינו מתחיל מהבעש"ט ועד לכ"ק מו"ח אדמו"ר – ע"ד שמירת [וסימן חץ לכאן מהמילים שבמכתב] ולבריא את הגוף ופשוט שאין דברי בזה בדרך צחות כ"א כנ"ל בהנוגע פועל, אכו"ש בעתם שינה וכו'.

ועיין רמב"ם הל' דעות רפ"ד.

ה

"ע"מ שישלח הנ"ל לכאן פעם בשבועיים"

אחרי סוכות תשכ"ה, באמצע שנה הראשונה לחתונתו כאשר למד עדיין בכולל אברכים שע"י מזכירות כ"ק אדמו"ר, קיבל סב הכלה הצעה מהנהלת ישיבת תומכי תמימים במאנטרעאל, לשמש שם כמשפיע.

במאנטרעאל לא הי' אז כולל אברכים, ומה שהציעו אז, הוא שבבוקר ובערב, ישמש כמשפיע בישיבה, ובמשך היום ילמד בפני עצמו.

סב הכלה טען אז, שהרי בכולל שע"י המזכירות ה"ז תחת המזכירות וכו', והציעו לו ההנהלה שיהי' נחשב הלימוד במאנטרעאל כמו שלומד בכולל שע"י המזכירות, דכמו שחברי הכולל בניו יורק כותבים דו"ח להמזכירות כן ישלח דו"ח ממאנטרעאל.

סב הכלה כתב את כהנ"ל במכתב לכ"ק אדמו"ר, על ההצעה שקיבל לשמש כמשפיע, ובהמשך המכתב כתב גם הפרט בנוגע לכולל .. שיהי' גם לימודי בעצמי בפיקוח ממישהו, היינו שאצטרך ליתן דו"ח למישהו ממה שלמדתי, שזה יכריחני יותר ללימוד ... [כי כנ"ל לא הי' אז כולל במאנטרעאל].

על כללות ההצעה לשמש כמשפיע, כתב כ"ק אדמו"ר בראש הדף:

לקבל הצעה זו

אחרי המילה "ממישהו" שבמכתב סימן חץ שבסופו כתב:

במונטרעאל (הרמז"ג [הרב ר' מנחם זאב גרינגלס] שי' הלוי) וע"מ שישלח הנ"ל לכאן פעם בשבועיים הידיעות עד"ז.

אזכיר עה"צ.

ו

"הצלחה רבה בתלמידיו ומושפיעיו וב"ב בפרט שיחיו"

מענה שקיבל סב הכלה על מכתב ששלח לכ"ק אדמו"ר, בשנה הראשונה לתפקידו כמשפיע בישיבת תומכי תמימים במאנטרעאל (המכתב ששלח אינו תח"י).

באם א"א (מאיזה סבה שתהי') לפעול קב"ע בכל עניני מחדו"מ פשוט, שאין זה פוטר כלל מלפעול במה שאפשר. ולפלא – מה שמקשר זב"ז. ובפרט שברובא דרובא – "מעט מעט אגרשנו" הוא הסדר. ועוד פרט בהסדר – מן הקל אל הכבד. שבמילא מובן – מתחילה בעניינים וואס רירען ניט אן א צווייטען (שזה קל יותר). אזכירו עה"צ לכל הנ"ל ולהצלחה רבה בתלמידיו ומושפעייו (וב"ב בפרט) שיחיו.

ז

"השאל מנהלים ר"י ומשפיעים דכאן ברוקלין"

מענה שקיבל סב הכלה על מכתבו לכ"ק אדמו"ר, בשנים הראשונות לתפקידו כמשפיע בישיבת תו"ת במאנטרעאל (המכתב ששלח אינו תח"י):

נכון שזהו המענה שלא ענו ע"ז ... ע"פ רוב – מפני שצריך להתייעץ בזה במשפיעי תו"ת או הר"מ דתו"ת – שהרי ע' שנה לקיום תו"ת ואין הענין להתחיל הכל מחדש דוקא,

חלק חשוב – מפני ששייך להנהלה על אתר. ומקצת דמקצת – מפני שלא הגיע התור לענות מפני השאלות שקדמו. ובפרט שבדו"ח שלו – הכל ביחד מעורב (1)

(אודות ת' פרטים) (2) לבד עוד שאלות

3) השאל מנהלים ר"י ומשפיעים דכאן ב[רוקלין]. וה"ז צ"ל סברא ראשונה בזה. היודע למה לא שאל?

[מענה 3 הי' על מה ששאל במכתב, האם נכון הוא השמועה שההגבלה הידועה שתיקן כ"ק אדמו"ר בנוגע למשקה, אינה חלה על משפיעים המתוועדים עם תלמידיהם, שהרי איך יכולים להתוועד בלי זה, וע"ז הי' מענת כ"ק אדמו"ר כדלעיל.

כאשר שאל את ה"מנהלים ר"י ומשפיעים" בברוקלין, אמרו, שלא שמעו עד"ז.

כאשר שאל סב הכלה את המזכיר ר' חמ"א חדקוב ע"ה, הרי גם ההנהלה דברוקלין לא שמעו עד"ז, ומהי המענה על שאלתו, ענהו: הרי אתה רואה מה המענה...]

ח

"אדם לעמל יולד"

בהזדמנות מסויימת כתב סב הכלה לכ"ק אדמו"ר מכתב ובו הוא שואל, שהיות ואביו ע"ה רצה לתת לו סכום כסף גדול ממנו הוא יכול להתפרנס, ושאביו טוען שכואב לו (וגם יש שאלה) מה שהוא מקבל כסף מהישיבה. ומוכן אביו לתת לו בשביל זה סכום כזה באופן שלא יקבל עוד מהישיבה - אף שישאר על משרתו בישיבה - אבל לא יקבל עוד כספים מהישיבה.

במכתבו כתב "כמובן שיש בזה ספקות לכאן ולכאן, והנני שואל עצתו הק' אם לקבל הצעתו זו...".

במענתו, הקיף כ"ק אדמו"ר את המילה "ספקות" שבמכתב, וסימן ממנו חץ, שבסופו כתב:

!! יראה בסידור השוה לכל נפש – בברכת המזון – ע"ד מתנת בשר ודם –

ושאלתו: היקבל פרנסה מישיבת תו"ת ע"י שילמד תורה לבנ"י, וקב שלו, (והמתנות ינצל להרחבה וכו' ולצדקה) ואדם לעמל יולד או כו'.

ט

"אפילו מנדנדוד דהשגת גבול צ"ל התרחקות"

מענה שקיבל סב הכלה על מכתב ששלח אל כ"ק אדמו"ר ובו כתב ע"ד שכירת בית, ומשרה מסויימת עבור הסבתא של הכלה.

וישכרוה בשטומ"צ

אפילו מנדנד דהשגת גבול צ"ל התרחקות ולכן כדאי שזוגתו לא תתעניין

,

"כל מקוה נוספה בתוככי בני ענין הכי גדול הוא"

מענה שקיבל א' מאנ"ש בעיר מאנטרעאל, על מכתב ששלח אל כ"ק אדמו"ר, ובו שאל בנוגע לבניית מקוה חדשה במאנטרעאל (בשנות הלטמדי"ם):

בפרט: שאלה כזו – מקום הבני' – וכו' שייכת להרבנים שעל אתר. והרי במאנטרעאל ב"ד חשוב וכו' כמפורסם. בכלל – כל מקוה נוספה בתוככי בני ענין הכי גדול הוא וכדאיות כל השתדלויות ויגיעה לבנותו, ובזריזות, ויפה שעה אחת קודם.

יא

"כח המושך והמחזיק וכו' דכל ישיבה – הם הר"מ והמשפיעים וההנהלה"

קטע ממענה כ"ק אדמו"ר משנות הלטמ"דים להנהלת ישיבת תומכי תמימים מאנטרעאל:

...כח המושך והמחזיק וכו' דכל ישיבה – הם הר"מ והמשפיעים וההנהלה (המתמסרים לטובת התלמידים, והמעונינים שי' משיכו הת' בישיבה מתוך שביעת רצונם ושישגשגו בה ואינם חסים על טרחתם וזמנם ומרצם וכו', ועושים ככל התלוי בהם שיתוספו עוד ת', – כי כשאין הוספה בא גרעון. וק"ל).

...ויה"ר שזכות תו"ת תעמוד להם בכהנ"ל.

יב

"לא הועילו לפעול עכ"פ הזזה בזה לא בקשות לא הוראות לא פקודות, ואפילו לא מופתים נסתרים וגלויים"

מענה שקיבל א' מאנ"ש בשנת תשט"ז בקשר להתייסדות א' המוסדות בעירו:

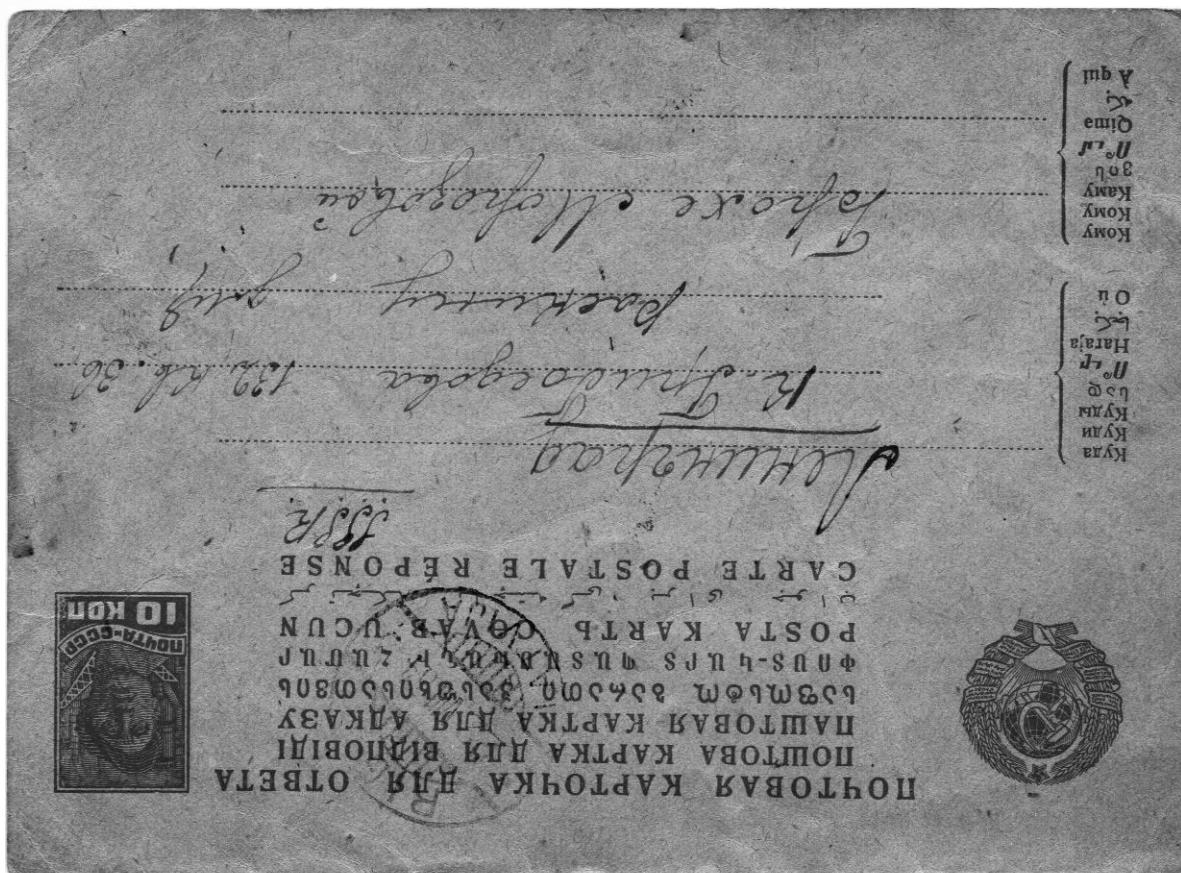
במשך ה' שנים שעברו נוכחתי שבכל עניני ... אין נקלטות שם בסביבת אנ"ש דוקא איזה הוראות שיהיו – אם הם באות לא מהעסקנים על אתר. ושנית שלפי"ד עסקני אנ"ש ד... המצב שם כבר בתכלית הנרצה, וכל המוסיף גורע, ולא הועיל לו לפעול עכ"פ הזזה בזה לא בקשות לא הוראות לא פקודות, ואפילו לא מופתים נסתרים וגלויים (רק שאופן ביטול ההוראות הי' משתנה והאמת לאות שנתנו על הביטול), וה"ה בהשאלה האמורה אין כל תועלת (כל זמן שלא ישתנה בדרך נס ב' הענינים האמורים) בחוות דעת מכאן כי לא תשנה דבר ועליהם לברר אם יש להם חשק ועונג ביסוד הנ"ל או לא ובהתאם לזה להחליט בשטומ"צ ואני אין לי פנאי להלחם בעסקני אנ"ש ד... לשנות טבעם ובדרך נועם כבר נסיתי.

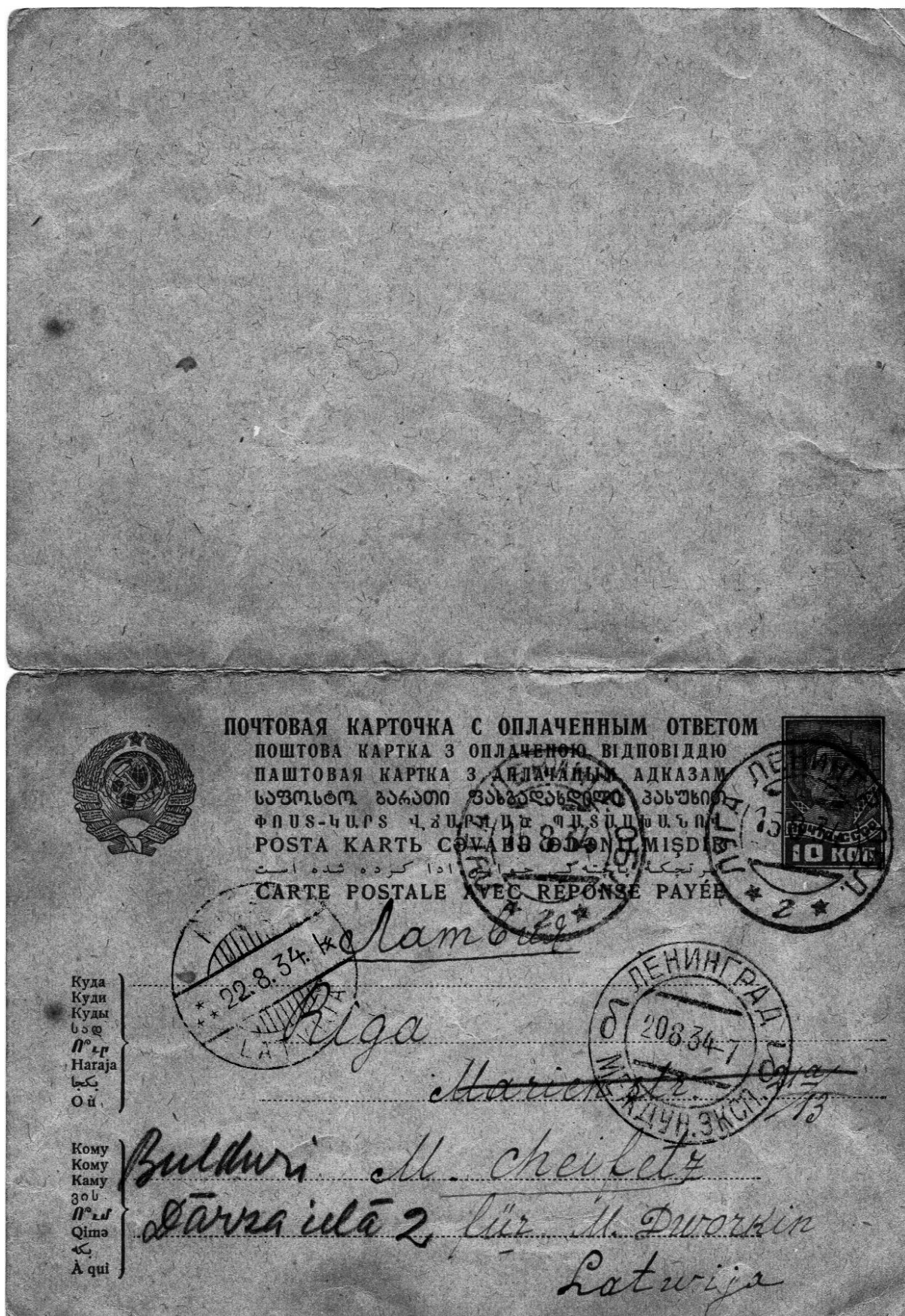
שער מסמכים



שלוש גלויות דואר שהגיעו לידינו בכתב יד האד"ם הגדול בענקים
זקן הכלה הרה"ג הרה"ח התמים ר' אלחנן דובער מאדאזאוו הי"ד
ששלח לידידיו מחוץ לעמק הבכא הרוסי - ומתפרסמים בזה לראשונה
כולל ב' גלויות שנשלחה לדיגא - עיר השליחות של משפחת החתן שיחי'

[illegible]

[illegible]



[illegible]

א

ב"ה עשרה באב תרצ"ד

אל כבוד ידידי עוז הנעלה והנכבד מוה"ר מכאל שי' דווארקין

אחדשה"ט. אודיע משלומינו ת"ל אני וזוגתי מרת ברכה תחי' והבנים שמואל פנחס מענדיל משה שלום יחי' נמצאים בקו הבריאות כן יתן השי"ת לימים הבאים רק חיים ושלום וכל טוב. שמעתי ידידי אשר מצאת מנוח לנפשך הנך עומד על משרה בהאומנות שלך אשר הסכנת מעודך ומקבל תשלום נכון. יעזור השי"ת וימלא כל משאלותך לטובה וימציא לך זיווג נכון והגון שתבלה שנותיך בנעימים. ועתה ידידי ההכרח לא יגונה כמאמר החכם. הנני בזה מאתך בבקשה כאשר הכחות אפסו. מה לאכול אין, כידוע לך אם עוד לא שכחת, וחפצי אם אפשר להעתיק מקומי לאה"ק אבל מאין יבוא עזרי אם לא מידידים ומכירים, ע"כ אם באפשר שתעשה איזה עוזר עבדתי ונצטרף לחשבון גדול להעמיד לכה"פ שיפסקארטע² אחת בשבילי לבדי. ואח"כ אולי יהי השי"ת בעזרי ואוכל להוציא את שאר ב"ב לתמן. ידיך הדו"ש באהבה מכבדך כערכך

דובער פוננער³

ב

ב"ה ג' אלול ה'תרצ"ד לוגא

כבוד ידידי הנעלה והנכבד א"ח י"א מוה"ר מכאל שי' [דווארקין]

לשוב תכתב ותחתם בגו"ר!

ידידי מכאל אני כתבתי לך פעם אחד על זה האדרעס אולי לא הגיע מכתבי למקום חפצי ואולי הגיע ולא נמסר לידיך. וגם אם הגיע לידיך ולא נתת לך לזה. עכ"ז ההכרח יאלצני לשנות בזה. הלא ידעת ידידי את אופן חיי כי אין לי כמעט בית לדור. א' כי החדר הקטן שלי בבית ידידנו ר"ז שי' צר עבור כל ב"ב לדור בתכו והעיקר כי אין ... ומשום זה הטעם העתקתי את זוגתי עם הילדים לעיר לוגא על ימי הקיץ. ועל ימי החורף אי אפשר לה להשאר פה מפני כמה טעמים וצריך לחזור העירה וממש תסמר שערות ראשה בזכרה על החזרה, כן מצבי בפרנסה שפל מאד כי חובות עברו ראשי ואין לי שום מראה מקום לצאת מן המצר שלי בדרך הטבע, ע"כ כאשר שמעתי כי אתה באת אל המנוחה ת"ל בקשתי שטוחה לפניך שתהי' לי לאחיעזר בשלך ובשל אחרים וגדול המעשה. ולו נדבה לך והשיגה ידך להיות בעזרי בענין העתקה לאה"ק ת"ו אשר בעזהש"י ויזע תהי' לי בקרוב אך שפ"ק לא ידעתי מאין יבוא ממש העמדת אותי על רגלי כו' תקותי בעזהש"י בהיותי באה"ק שאוכל להעתיק את כל ב"ב לשם וירוח לנו בגשמיות וברוחניות. ידיך הדו"ש וחפץ בתשובתך בהקדם⁴

אלחנן

ג

ט"ו אייר צ"ז.

כבוד ידידי עוז הנעלה ומרומם מר חיים שי' ליבערמאן

אחדשה"ט, המכתב מן י"ג ניסן נכון קבלתי ואשר שם יש ההודעה ע"ד האטרעז הנשלח מוין, והמענות להנשים שיינדל ופעסאיא. וגם מענה לשלום שלו ע"ד חפצו לנסוע למקומות אחרים. והנה הפאסילקע הגיע לפה לא כבר וביום ה' אחמו"ק בערב קבלתי הפאוועסטקע על פאסילקע⁵ מאוסטריא, אבל למרות חפץ אין נותנים הפאסילקע מפאצטיען⁶ שבמקום שם ברכה נכתב ברוידא וכמה שנסו לבקש ולהתחנן שיביאו להם תעודה מהנהגת החצר שאין בחצר זה עוד פאמיליא מרזאוו כ"א זאת, לא הועילו כלום ע"כ מוכרח הדבר להודיע להפאצט שלנו שיתנו את הפאסילקע לברכה מרזאוו דוקא והשם ברוידא הוא בטעות. ובכלל צריך לידע כי אצלינו הזהירות הוא בדקדוק גדול ע"כ צריך לדקדק מאד מראש אבקש להודיעני משלום ידיד נפשי כי לא נזכר ואף מלה אחת ממצבו אם הוטב מעט וזוגתו[?] בוין. ואיך עבר חג הפסח עליו ועל ב"ב יחיו גם ע"ד אם הכבודה וזוגתו תחי' אצלינו ת"ל התקוה חזקה בג"צ בב"א, לו היו בכל קצוי תבל מצפים לישועה כמונו כבר היינו נגאלים. ידידו הדו"ש באהבה וחפץ נפש

אלחנן

(1) סב הכלה תחי'. (2) כרטיס לאני'. (3) שם הכיסוי בו השתמש באותה העת. (4) יש לציין, שלגלוי' זו צורפה גלוי' נוספת ע"מ שהנמען יוכל להשיב; הכתובת למשלוח כבר נכתבה, ודמי האגרה שולמו מראש - הצילום לעיל. (5) חבילה. (6) דואר.

לזכות

החתן התמים אברהם יצחק שיחי'
והכלה המהוללה מ' פרידא קדינדל תחי'
גלזמן

ליום נישואיהם בשעתומ"צ
ט"ז מרחשון ה'תשפ"ז

•

ולזכות הוריהם

הרה"ח ר' מרדכי וזוגתו מרת רבקה שיחיו
גלזמן

הרה"ח ר' יהושע וזוגתו מרת שרה ברכה שיחיו
מאדאזאוו

זקניהם

מרת לאה שתחי' מאדמזלשטיין

הרה"ח ר' יצחק מאיר וזוגתו מרת חנה רבקה שיחיו
גוראדי'